

Caissa *Nieuws*

Caissa vaart wel

- **Waarom schaakt u eigenlijk bij Caissa?**
- **Zondagmiddagschaak**
- **Jule Cordes Nederlands kampioen!**
- **MI6-spion in de gelederen**
- **Mijn Mona Lisa**
- **Covidschaak 2020-2022**

CaïssaNieuws is het cluborgaan
van schaakvereniging Caïssa,
opgericht 1 mei 1951

Redactie
Wim Suyderhoud

Vormgeving
Angelo Spiler

Kopij
wsuy@xs4all.com

Clublokaal
Huis van de Wijk Lydia, Roelof
Hartplein 2, Amsterdam

Contact
caïssa.amsterdam@gmail.com

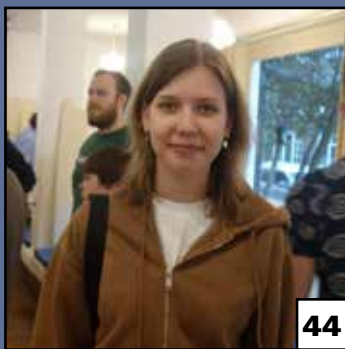
Website
www.caïssa-amsterdam.nl

10

14

44

Van de makers

3

CAISSANEN

Drie vragen

4

Paul van der Sterren

Caïssa in de ogen

van een oud-voorziter

6

Robbert van het Kaar

Herinneringen aan mijn tijd bij Caïssa (1998-2017)

10

Dennis Breuker

Mijn tijd bij Caïssa

14

Hugo van Hengel

CN-connect

Pieter Fritschy

17

Wie is die schaker?

Jaap van Velzen

18

Tony Lith

Wie wás die schaker?

Hamilton McMillan!

20

Wim Suyderhoud

HOOFD- EN BIJZAKEN

Covidschaak

2020-2022

24

Albert Riemens

ANALYSE

Mijn mooiste partij

Lekker onorthodox

en spannend

28

Dennis Breuker

Mijn mooiste

combinatie

31

Olaf Ephraïm

Mijn Mona Lisa

32

Hugo van Hengel

Mijn mooiste resultaat

34

Sierk Kanis

Combinaties

van het lustrum

35

Smells like teen spirit

36

Dimitri Reinderman

Mensenwerk in het

vroege middenspel

39

Michaël Wunnink

TERZIJDE

Een foto van een mooie dag

Zondagmiddagschaak

42

Tony Lith

Het ongerijmde

De schaker

41

Peter van der Vlis

TOERNOOIEN

Mijn NJSK

44

Jule Cordes

Krefeld

Eindeleisterschaft

46

Sierk Kanis

Dit is een jubileumeditie van Caissa-Nieuws die verschijnt bij de viering van het 70-jarig bestaan van onze vereniging. De officiële datum van het 14de lustrum was 1 mei 2021. De bijbehorende festiviteiten moesten worden verplaatst vanwege de pandemie.

In 70 jaar tijd heeft een bonte stoet schakers onze diverse clublokalen bezocht. Een aantal oudvoorzitters kijkt terug en haalt herinneringen op. In de loop der tijd zijn er hechte vriendschappen ontstaan onder de Caissaleden. Schaken bij Caissa alléén was voor hen vaak niet toereikend. Zo vonden zij de weg naar andere pleisterplaatsen en hangplekken als het Hok, Gambiet en de Laurierboom. Op die manier ontstond het zogenaamde zondagmiddagschaak – Tony Lith vertelt u er het fijne van – en staken verscheidene tuinschaakfestijnen de kop op, die overigens ook op andere plaatsen dan bij de leden thuis in de tuin plaatsvonden. In 2021, bijvoorbeeld, organiseerde Jan Timmerman zijn eerste tuinschaaktoernooi in... Artis! En toen alles op slot ging vonden wij Caissanen elkaar zelfs in cyberspace – het verhaal waar dat in past zal Albert Riemens u vertellen.

Voor deze speciale editie vroeg de redactie de leden om hun mooiste partij in te sturen. Te laat drong tot ons door dat dat eigenlijk niet kan. Want is er niet altijd wel iets op je eigen partijen aan te merken? Moet je mooiste partij niet ge-

woon nog komen? En is dat niet de ultieme reden om te blijven schaken? Niettemin wisten Dennis Breuker, Olaf Ephraïm, Hugo van Hengel, Sierk Kanis, Dimitri Reinderman en Michaël Wunnink er een draai aan te geven – allen geheel op hun eigen wijze.

We kijken met Jule Cordes en Sierk Kanis ook naar de toekomst. Jule vertelt hoe zij Nederlands kampioen werd bij de meisjes tot 17 jaar en Sierk doet verslag van zijn ervaringen in een sterk bezet toernooi in Duitsland. Meer schaaksuccessen van deze toptalenten kunnen niet uitblijven.

U kunt verder nog lezen over de spion van MI6 tegen wie u wellicht een keer heeft geschaakt. We tonen een portret van onze nestor Jaap van Velzen. En Paul van der Sterren schrijft dat hij het antwoord weet op de vraag waarom wij allen bij Caissa schaken. Zijn conclusie is dezelfde als van de andere bijdragen in dit nummer: Caissa vaart wel! En daarmee kunnen we elkaar van harte feliciteren.

Kort voor het ter perse gaan van deze editie werd bekend dat Jack Blanchard clubkampioen 2021-2022 is geworden! Die prestatie wilden we niet onvermeld laten. ■

Omslagfoto: uitstapje van het Caissabestuur in 2020, met vlnr Peter van der Vlis, Wim Suyderhoud, verstekeling Tony Lith, Pold Gomperts en Debby Nieberg. Niet zichtbaar: fotograaf Jan Timmerman.

Het Artistoernooi 2021

Drie vragen

Paul van der Sterren

“Waarom schaakt u eigenlijk?” Met deze indringende vraag confronteerde Godfried Bomans zijn lezers in de Volkskrant van 20 januari 1962 en het werd op slag een geveugelde uitdrukking. Zozeer zelfs dat hij 34 jaar later als titel kon worden gebruikt voor het toernooiboek van het VSB-toernooi 1996, met als gevolg dat iedereen die dit prachtige boek in handen hield onmiddellijk dacht of althans kón denken: ha, Godfried Bomans!

Zoals steeds beantwoordde Bomans zijn eigen vraag met een schitterend mengsel van ironie, zelfspot en wijsheid. Hij haalde er het verschil in beleving bij tussen wat hij noemde de “echte meesters” en “wij, liefhebbers”, hij begon over klaverjassen en kruiswoordraadsels en gaf zelfs nog een minicursus ‘hoe te handelen na het begaan van een blunder’, totdat ten slotte de lezer van het lachen niet meer wist waar het ook alweer over ging.

Maar het antwoord dat hij tussen het leggen van al deze rookgordijnen door gaf was een schot in de roos: “Juist omdat schaken met uw vorige problemen niets te maken heeft en zich afspeelt op een van het leven afgesloten vierkant, daarom rust men ervan uit” en “Alle spelen hebben dit met elkaar gemeen, dat er geen voeling is met de

wereld daarbuiten. Men trekt zich een ogenblik uit het leven terug. Men wordt monnik, doch zonder gelofte van stabiliteit. Dadelijk stort men zich weer in de golfslag der sentimenten, maar intussen heeft men urenlang gedreven in het effen water der zuivere contemplatie.” Schaken als methode om energie te tanken, zodat we daarna het ‘echte leven’ weer

aankunnen, dat is wat mij betreft een kernachtige type-ring van wat het spel doet met een mens. Van de full-time professional, die toch ook zijn boodschappen moet doen, zijn belastingaangifte moet invullen en met zijn vrouw door één deur wil blijven kunnen, tot aan de liefhebber zoals Bomans het was, vrij en onverveerd, het schaken stelt je in staat om voor korte of langere tijd met “zuivere contemplatie” bezig te zijn om daar vervolgens in “de wereld daarbuiten” de vruchten van te plukken.

■ Aandoening

Maar nu de volgende vraag. Waarom schaakt u eigenlijk bij *Caissa*?

Dat is een minder indringende vraag dan die van Bomans, maar hij heeft het voordeel dat je er niet voor kunt vluch-

ten in filosofische of psychologische bespiegelingen. Een eenvoudig, concreet antwoord is hier het enig mogelijke en voor veel Caissanen zal dit eenvoudig zijn. Gezellig, hoog niveau, leuk clublokaal, actief bestuur, mooie bar, enzovoort enzovoort. Goede antwoorden!

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
*Schaken als
 methode om
 energie te
 tanken, zodat
 we daarna het
 ‘echte leven’ weer
 aankunnen.*
 ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Hoe zit dat met mij? Tja, eigenlijk ben ik wel de laatste om deze vraag te beantwoorden, want feitelijk *schaak* ik helemaal niet bij Caissa. Ik schaak namelijk al jaren niet meer! Mijn laatste partij was tegen Peter Scheeren in de KNSB-competitie in mei 2017. Maar ik *ben* wel bij Caissa. Ik hoor erbij, volg alles en schrijf af en toe een stukje voor clubblad en website. Ik schaak bij Caissa zonder bij Caissa te schaken. Als u begrijpt wat ik bedoel. Mijn antwoord: ik schaak (niet) bij Caissa omdat het me daar in de tijd dat ik nog wél schaakte zo goed beviel. En omdat ik er veel mensen heb

leren kennen waarvan ik niet graag afscheid zou nemen. Een soort jeugdsentiment-op-hogere-leeftijd dus, een relatief ongevaarlijke aandoening waarmee ik nog lang oud hoop te worden.

■ **Waarom niet?**
 Overigens is het misschien interessant om nog even te vermelden dat Jeff Foster, een gerenommeerde spirituele leraar uit Engeland, de vele waaromvragen die hij krijgt graag beantwoordt met “waarom niet?” Alsof hij wil zeggen: “Verwacht van mij geen ultieme wijsheden, hoor!” En dat is op zijn manier óók weer indringend, want dat is precies wat de meeste van zijn toehoorders juist wél van hem verwachten. Antwoord geven zonder te antwoorden, het is een kunst die niet alleen voor politici van belang is.

En daarmee kom ik op mijn laatste vraag, die net als politiek een raadsel is.

*Het is koud
 kraamt geen stom
 of zinnig woord uit
 maar het sprankelt
 en verbindt mensen
 meer dan woorden of warmte.*

Het antwoord staat vóór me op tafel: champagne. Proost, Caissa, en gefeliciteerd met alwéér een lustrum erbij. ■

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
*Proost, Caissa,
 en gefeliciteerd
 met alwéér een
 lustrum erbij.*
 ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Godfried Bomans: “Waarom schaakt u eigenlijk?”

Caissa in de ogen van een oud-voorzitter

Robbert van het Kaar

Dit wordt een nogal persoonlijk gekleurd verhaal, ik waarschuw u maar vast, en nogal fragmentarisch en impressionistisch. Veel leden van Caissa kennen mij niet, of maar vaag. Ik ben maar een nevenlid, en verschijn af en toe op jaarvergaderingen. Via via heb ik – vooral bestuurlijk – redelijk intensief contact met een aantal Caissaleden. En uiteraard is er af en toe nog de link via café De Laurierboom.

Oud-voorzitter Robbert van het Kaar richt het vizier

Ik heb een groot aantal nummers van CN doorgeplozen. Daaruit wordt duidelijk dat ik vooral actief was in de jaren tachtig van de vorige eeuw, en dat dat geleidelijk aan afnam in de jaren negentig. Ik concentreer mij daarom op die jaren tachtig. In 1975 had ik het wel even gehad met schaken. Weliswaar jeugdtalent, maar net niet NK-jeugd. Ik besepte dat ik niet goed genoeg was, en ben toen 5-6 jaar gestopt. Maar het bloed kroop.... In 1980 af en toe Hok, dat toe nog een schaakcafé was. Met spelers als Ruud Roos, Jan Leijen, af en toe Filip Goldstern (recent overleden), en mensen als Max Pam, Robbie Hartoch en Hans Böhm. In het Hok door Arie Houbraken en Philip Silberberg (wie kent ze nog?) richting Caissa geduwd, alwaar de almachtige Willem Eijgen-

brood de scepter zwaaide (vaak geciteerde uitspraak op de opmerking van een speler dat hij wel in het eerste wilde spelen: “dat maak ik wel uit”). Dus ik ben lid vanaf ongeveer 1980. Van een club die echt veel kleiner was dan nu.

■ Overgangssituatie

Als ik terugdenk aan die periode, komen veel herinneringen boven. De nodige (zeer) markante en uitgesproken personen, veel mensen die inmiddels niet meer onder ons zijn (vaak begrijpelijk gezien de leeftijd), de opkomst van jonge talenten (Elwin Osterwald, Micha Leuw, Diederik van Rappard), af en toe conflicten (viel bij Caissa meestal wel mee).

Ik denk – valt na te zoeken – dat ik al midden jarig 80 in het bestuur terecht kwam, onder andere als verantwoor-

delijke voor de jeugd. Dat laatste was overigens geen succes. Na het overlijden van Eijgenbrood was er kort sprake van een ingewikkelde overgangssituatie. Met name Frans Oranje en Errit Petersma hebben een grote bijdrage geleverd aan de continuïteit van de vereniging in die periode. De interne competitie werd jarenlang gedomineerd door Oscar Ignacia, zes keer achter elkaar clubkampioen [Zie CN443, red.]. Pas daarna lukte het mij om enkele keren de beker te veroveren, altijd in een oneven jaar. In de top draaiden onder andere Han de l'Ecluse en Guido Royakkers altijd volop mee. In de externe faalde Caissa lange tijd om zich te ontploffen aan de promotieklasse. Dat lukte pas toen er een 3^e klasse KNSB werd ingevoerd.

In 1987 werd voor het eerst het Eijgenbroodtoernooi georganiseerd (dat ondanks allerlei inspanningen inmiddels technisch overleden lijkt). Namen die hier genoemd mogen worden zijn Jeroen Hoogenboom, Errit, en Joost van Steenis. Ook ik deed actief

Oud-voorzitter Errit Petersma

Oud-voorzitter en ereid Frans Oranje

mee aan de organisatie. En na het initiatief van Dennis Breuker om het toernooi weer een boost te geven, ben ik ook weer actief betrokken geweest, de laatste jaren met Abe Willemsma, Elwin Osterwald en Lucie van der Vecht.

■ Optimaal

Roken. Dat lijkt inmiddels iets uit een grijs/blauwgerookt verleden, maar was in mijn bestuurstijd een 'smoking gun'. Een geheel rookverbod zat er destijds zeker nog niet in. Gedeeltelijk? Misschien, maar welke zalen, en tot hoe laat? Mij is altijd bijgebleven het voorstel van de deken van de familie Deken (p.deken, zo

ondertekende hij zijn schrijfsels), om een kwartier wel, en dan een kwartier niet te roken. Met allerlei berekeningen probeerde hij aan te tonen dat dat optimaal was. Het waren heftige discussies (ook tussen mij en Jeroen Hoogenboom). Dat lijkt en is ook wel lang geleden nu.

Markante personen. In mijn herinnering springt er een aantal namen uit. Enkele zijn hierboven al genoemd. Laat ik beginnen met Jeanne Potters. Niet de makkelijkste persoon. Wat ik altijd als een topprestatie van de club heb beschouwd is dat wij er in geslaagd zijn haar vast te blijven houden als lid, ondanks de verschillende aanvaringen. Dan Bert Wijchgel, nog altijd actief bij ENPS. Daar zijn veel verhalen over te vertellen....

Louiszoon, kon onverwacht fel uit de hoek komen. Zijn aanvaringen met Potters zijn legendarisch. Uiteraard de veel te vroeg overleden Micha Leuw, moest op zaterdag vaak wakker gebeld worden, en liep in de speelzaal meestal rond op sokken. De man op klompen, Willem Grünbauer. Pim Zonjee, met op iedere jaarvergadering toch minstens één vraag. Het duo Wan

Stamschakers bij Gambiet/de Laurierboom: Elwin Osterwald, Niek Narings, Arno Bezemer en Alje Hovenga

Fokkink en Niek Narings/ Seelemeijer (ook veel te jong tragisch overleden). De onvergeterlijke Rik Lith. Aran Köhler en Michel Kahn. Professor van Hulst. De man van het commentaar op de stand, André Bach. Redacteuren van het clubblad, waaronder John Könst, Jeroen Hoogenboom, Willem Grünbauer en Tony Lith. Manuri (die bij – ik denk – het 50-jarig jubileum een Indonesisch buffet verzorgde. Sjoerd de Vos. Als je met zwart van hem wilde winnen speelde je Siciliaans, dan deed hij Morra, die nam je vervolgens niet aan en dan gaf hij op...). Marcel Nielen. Onvermijdelijk ben ik (belangrijke) namen vergeten. Excuses daarvoor. En zoals aangekondigd heb ik me geconcentreerd op de jaren tachtig en vroege jaren negentig. Een (de?) grote kracht van de club is in mijn ogen de bloeiende interne competitie die ook veel mensen van buiten de club aantrekt (die dan

nevenlid werden). Zo kwam Karel van der Weide een aantal jaren spelen, omdat hij beter wilde worden om 'zwakere spelers' te verslaan. Helaas voor de rest lukte dat steeds beter.... Rond 1990 volgde ik Errit op als voorzitter. Prettig samengewerkt met een goed draaiend team, die het échte werk deden. Stefan Steemers, Piet Jonkman (onze wereldreiziger), John Könst, Jop Dekker, Jaap Tanja.

■ Nazit

Eten en drinken. Toen Caissa nog in het Oranjestad speelde, was na de afloop café De Quibus een vaste plek voor de nazit. Vanaf begin jaren tachtig mag natuurlijk Gambiet niet onvermeld blijven, waar veel Caissianen (te) veel tijd hebben doorgebracht. De traditie van Gambiet is sinds 2005 min of meer voortgezet in café de Laurierboom, alwaar onder andere Ron Nep, Piet Ruhe, Arno Bezemer en

Kampioen SG 2019, vlnr Maarten Hoeneveld, Alje Hovenga, Paul Schipper, Robbert van het Kaar, Annemarie Volkers, Elwin Osterwald, oud-voorzitter Abe Willemsma en Arno Bezemer

Allaert Troost, Ti de Jong en Tejo Hagen spelen om de Rik lithbokaal

ondergetekende vaste bezoekers zijn. Veel schakers komen er langs op de KNSB-zaterdagen. Op de vrijdagavond is er de schakerstafel met Arno, Albert Riemens, Martin Bottema, Alje Hovenga en Abe Willemsma. En eens per jaar wordt er gespeeld om de Rik Lith-bokaal, met een team van Caissa tegen een vertegenwoordiging van De

ven. Voor mij springen Betty Bos en nu Driss er het meest uit.

Vanaf 1997 ben ik weer een aantal jaar gestopt, na de geboorte van mijn kinderen. Pas in 2004 weer begonnen, maar bij een andere club, Fischer Z, waar ik nog altijd speel. Sommigen beschouwden die overstap als 'verraad'. Ikzelf vond het vooral consequent:

Enkele slotoverdenkingen

Van een afstand heb ik makkelijk praten. Er is een prachtige locatie, waar hard aan is gewerkt om die te behouden (Debby Nieberg en Peter van der Vlis!). De band tussen intern en extern is nog altijd een groot goed, zij het dat Covid er in gehakt heeft. Het bestuur draait volgens mij goed, er zijn actieve vrijwilligers, die veel goed werk verzetten. Daaronder stille krachten als Hans Uiterwijk (die mag wel eens genoemd wor-

Hans Uiterwijk

den), plus alle anderen die ik voor een groot deel niet eens ken.... Maar de wachtlijsten voor de jeugd lijken een reëel probleem. En ook het clubblad kampt de afgelopen jaren met capaciteitsproblemen. Ik heb geen mooie kant en klare oplossingen maar dit lijken me toch aandachtspunten. Daar zal Caissa niet aan ten ondergaan, daarvoor is de club te sterk/robuust. Op naar de 75 jaar! ■

*Een (de?) grote kracht van de club
is in mijn ogen de bloeiende interne
competitie die ook veel mensen van
buiten de club aantrekt*

Laurierboom. Midden jaren tachtig ontstond de zogenoemde pizzamafia, met Errit, Han de l'Ecluse, ikzelf en een tijd lang John Spelbrink. Voorafgaande aan de clubavond was er dan al redelijk wat drank doorheengegaan. Ook de bar van Caissa mag uiteraard niet onvermeld blij-

ik heb altijd verdedigd dat een sterke band tussen intern en extern essentieel is voor een club, zeker een grote club als Caissa. Ik wilde niet meer intern spelen, wat bij Fischer Z kon. Vandaar. Recent wel een paar keer meegedaan in de hoogste SGA-klasse.

Herinneringen aan mijn tijd bij Caissa (1998-2017)

Dennis Breuker

Oud-voorzitter en erelid Dennis Breuker

Caissa heeft een speciaal plekje in mijn hart. En zal dat altijd houden. Ik heb er veel meegemaakt en heb mooie herinneringen aan mijn tijd daar. Ik zal er hier een aantal ophalen.

■ Lidmaatschap

Het begon al op de eerste avond dat ik bij de club kwam kijken. Ik had net mijn promotie-onderzoek in Maastricht afgerond en was verhuisd naar Amsterdam. En wat is het eerste dat je dan doet? Inderdaad: op zoek gaan naar een schaakclub. Ik viel binnen tijdens de ALV van

1998. Frans Oranje was voorzitter, maar blijkbaar niet zo goed in orde houden. Het was een chaotisch tafereel, met veel betrokken leden die van alles wilden en riepen. In het gangetje van het Oranjehuis werd ik aangesproken door Elwin Osterwald en Joost van Steenis, die daar blijkbaar een sigaretje of zo aan het roken

waren. Terwijl op de achtergrond de ALV gewoon doorging stelden zij me zo'n beetje als eerste de vraag: "Wat is je rating?" en de vraag erna: "Wil je dan in het tweede spelen?". Aangezien dat team tweede klasse KNSB speelde, en ik dat toen nog nooit had gespeeld antwoordde ik bevestigend, waarmee mijn lidmaatschap een feit was.

■ Familie

Bij Caissa had ik het gevoel dat ik in een soort familie was beland. Iedereen kende elkaar, en na afloop van de partij werd er altijd gezellig gepraat, gedronken, gesnelschaakt tot we ofwel weg moesten, ofwel weg wilden om naar een nachtkroeg te gaan. Ik leerde al snel Karels Laat kennen, waar ik dan met een deel van mijn familie doorzakte. Vaak was ook onze niet al te jonge bardame Nel mee, die dan vrolijk met "haar negers" salsa danste. Ja, zo noemde ze dat toen, en dat werd door niemand kwetsend opgevat. Dit was allemaal gewoon op een doordeweekse dinsdag. Ik had dus al snel besloten om een dag minder te gaan werken, zodat ik op woensdag vrij kon nemen.

Bestuur

Ik nam vrij snel de website onder mijn hoede. Dit was nog in de tijd dat er geen Content Management Systemen als Wordpress bestonden. Ik typte alles rechtstreeks in HTML. Tot mijn verbazing kon ik nog de code daarvan vinden. Onze website zag er in die tijd als rechts afgebeeld uit.

Daar is in de tijd wel wat verandering in gekomen ;-). Via het webmasterschap rolde ik langzaam het bestuur binnen. Na eerst de taken wedstrijd-leider intern en wedstrijd-leider extern vervuld te hebben, heb ik in 2006 in overleg met toenmalig voorzitter Leo

Oud-voorzitter Leo Oomens

Oomens het voorzittersstokje van hem overgenomen. Er vonden wel meer wisselingen plaats, waardoor het bestuur enorm verjongd was. In mijn eerste "Van de voorzitter" in ons prachtige clubblad [zie het webarchief, red.] schreef ik dan ook: "De oude garde – en daarmee ook vele jaren bestuurservaring, dat beseffen we terdege – is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor jonge

honden". En wat een mooie tijd heb ik dan ook gehad met dit jonge bestuur. Bestuursvergaderingen die tot laat duurden en waar menig kratje bier doorheen ging. En op een of andere manier eindigde zo'n vergadering ook wel eens in Korsakov en in Maloe Melo op de Lijnbaansgracht.

Verhuizingen

Omdat ik het voorzitterschap overnam van een ervaren bestuur, we al sinds 1963 in het Oranjehuis zaten, en er eigenlijk weinig spannends gebeurde, leek het me een luizen-

baantje te worden. Tordat we eind 2006 (het nieuwe bestuur was nog maar net aan het wennen) te horen kregen dat we als club uit het Oranjehuis weg moesten. De opzegtermijn was blijkbaar erg kort. Gelukkig hadden we dure advocaten als Martijn van Maanen als lid, waardoor we dit nog even hebben kunnen rekken. Maar eruit moesten we! In de hectiek die volgde werd snel een commissie opgericht die op jacht moest naar nieuwe speelruimte. Dat resulteerde in een kort tijdje schaken in het Afrikahuis, de locatie waar ENPS toen ook

De jonge honden Elwin, Hugo en Dennis in Korsakov

speelde. Mijn herinneringen aan het Afrikahuis zijn: donker, laag plafond, veel beton, overall trappetjes. Het is fijn dat we daar even terecht konden, maar het is goed dat we daar niet lang zijn gebleven. In de tussentijd had de commissie niet stilgezeten, en uiteindelijk kwam Niek Narings (ik denk dat hij het was) op de proppen met Multifunctioneel Centrum Coenen-Lydia, oftewel: Huize Lydia. Een prachtlocatie. Het had twee nadelen: de huur was veel hoger dan de huur bij het Oranjehuis, en we hadden de bar niet in eigen beheer. Hierheen verhuizen zou een forse huurverhoging betekenen. Maar gelukkig stemde een overgrote meerderheid van de leden voor, waardoor de verhuizing in zomer 2007 een feit was. En we zitten er nog steeds!

■ Groot, groter, grootst

Daar waar ik bang was dat we leden zouden kwijtraken (vanwege de hoge contributie) gebeurde het tegenovergestelde. De prachtige locatie, de mooie nisjes, de goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer zorgden er alle voor dat we groeiden. Zelfs zoveel dat we in 2008 van de KNSB de verenigingsprijs in ontvangst mochten nemen [Zie het webarchief, red.]. Deze prijs was voor de vereniging die de grootste ledenstijging in een jaar had gehad.

Dit is ook een mooi moment om te vermelden dat we niet alleen groot waren door het aantal senioren leden, maar ook door het aantal jeugdleden. Jaren ervoor hadden Tom Spits en ik meen Matthijs de Feber de jeugdafdeling opnieuw in het leven geblazen. En deze bleef ook maar groei-

en, zeker ook in huize Lydia.

Werd het nu dan rustig als bestuur? Nou, nee. Schaakclub Euwe had het zwaar en wilde fuseren met een andere schaakclub in Amsterdam (of Amstelveen). Maar daar waren wij niet in geïnteresseerd, omdat onze club floreerde. Dus verkennende gesprekken met Helmer Wieringa en Abe Willemsma liepen op niets uit. Maar bij een ALV van Euwe besloot deze vereniging zichzelf dan gewoon op te heffen en en masse lid te worden van Caissa. Ik vond dat je uit principe nieuwe leden niet mocht weigeren, maar omdat een dergelijke actie toch een behoorlijke impact zou hebben is besloten om dit tijdens een ALV van Caissa aan de leden voor te leggen. Tot mijn verbazing liepen de gemoederen daar hoog op. Er was blijk-

Het Caissabestuur krijgt de verenigingsprijs van Hans Böhm

Micha Leuw

Niek Narings

baar nogal wat oud zeer waar ik niets van wist. Uiteindelijk werd er wel positief gestemd, maar met een veel kleinere meerderheid dan ik had gewild. En er was zelfs een enkel lid dat aangaf zijn lidmaatschap op te zeggen als dit doorging. Dit resulteerde erin dat Caissa september 2009 meteen de grootste schaakvereniging van Nederland werd. Om te zorgen dat er geen twee bloedgroepen zouden ontstaan hebben we als bestuur een introductiecommissie ingesteld die ervoor moest zorgen dat de Euweleden zacht konden landen, en dat

iedereen elkaar langzaam zou leren kennen. Mijn indruk is dat dit behoorlijk goed is gelukt, al was Caissa wel een andere club geworden dan de club waarvan ik in 1998 lid werd. Als je zo groot bent, dan gaat het knusse er wel een beetje vanaf, helaas.

■ Erelid

In 2017 besloot ik met mijn gezin naar Nijmegen te verhuizen. Dat was helaas het einde van mijn tijdperk bij Caissa. Jammer genoeg was ik niet bij de ALV van 2017 aanwezig, want daar werd ik tot mijn grote verbazing uitgeroe-

pen tot erelid. Daar ben ik nog steeds reuzetrots op. Er zijn nog veel meer zaken en personen die ik zou willen vermelden. Maar ik stop. Wel wil ik nog even stilstaan bij Johan van Hulst — de oudste persoon die ik ooit heb gekend, Rik Lith — die a tempo kon schaken als de beste en een keer een dikke plusremise scoorde tegen IGM Pedrag Nikolic met twee uur meer op de klok, Micha Leuw — die op zijn sokken met sigarettenas strooiend de mooiste partijen speelde, en Niek Narings — aan wiens bulderende lach ik nog vaak moet terugdenken. ■

■ Combinaties van het lustrum, oplossingen

Diagram 1

56...Th4+! 57.Kxh4 Dh2+ 58.Th3 58.Df4+ 0-1 Bol – Maarten Hoeneveld, KNSB februari 2019

Diagram 2

19.Lxf7+! Kxf7 20.Pg5+ Kf6 21.d5+ Kxg5 22.Dg4+ 1-0,

René Pijlman – Frans Roes, intern 27.11.2018

Diagram 3

28.Lh7+! Kf8 29.Pxe6+! 1-0 Elwin Osterwald – Van Egmond, TATA weekendvierkamp 2018

Diagram 4

25.Txd5! exd5 26.b4!! Da3 27.Pxd5+ Kd8 28.Dh8+ Kd7 29.Df8 Pxe5 30.De7+ 1-0 Gertjan van der Hoeven –

Gutkind, Caissa 2 - Voorschoten 01.04.2017

Diagram 5

27.Pfg5 hxg5 28.Pxg5 1-0 PaperbackWriter – Lukingood, Team Battle Lichess 24.05.2020

Diagram 6

39.Dxg5+!! Kxg5 40.Lc1+ 1-0 Willemsma – Kassel, Bregenz 26.05.2019

Mijn tijd bij Caissa

Hugo van Hengel

Oud-voorzitter Hugo van Hengel met zijn dochter bij de koninginnedagviering van Caissa op het Roelof Hartplein

In 2001 ben ik lid geworden van Caissa. Nadat ik eerst in de schaakclub in Soest had leren schaken en inmiddels al een actieve clubspeler was geworden, wilde ik ook in Amsterdam mijn geluk beproeven. Al snel viel mijn oog toen op het in de Pijp gevestigde Caissa. Caissa speelde in die tijd nog in het Oranjestad, en eigenlijk direct viel mij de goede stemming en sfeer op die er heersten.

Ik kan mij mijn eerste clubavond nog erg goed herinneren. Van recente schaaktoernooien zoals het Lost Boys toernooi in Amsterdam zag ik al een paar bekende gezichten en had ik een praatje gemaakt. Vervol-

gens werd ik ingedeeld tegen Elwin Osterwald, die mij in een nogal rommelige partij over de kling joeg. Maar dat kon de pret niet drukken. Vervolgens vroeg Elwin mij mee naar Quibus. Quibus? Wat is dat dan? Nou, dat

leerde ik wel die avond, het was een kroeg in de buurt waar een groot deel van Caissa na afloop van de clubavond nog een biertje ging pakken. Wat mij meteen opviel was het sociale en gezellige aspect dat aanwezig was, naast het serieuze schaak, want er werd ook wel degelijk sterk geschaakt bij Caissa. Vele geweldige schaakavonden volgden, steevast gevolgd door Quibus, en vaak ook nog gevolgd door een bezoek aan de salsatent Carels Laat. Maar terug naar het Oranjestad. Een rokershol was het wel. Na eindeloze discussies was er

tussen de rokers en de niet-rokers een compromis bereikt dat er pas vanaf 22.00 uur gerookt mocht worden in de grote zaal. Het halletje bleef niettemin het domein van de rokers die daar al de hele avond terecht konden. Maar in de grote zaal werden al rond half 10 de sjekkies gedraaid, om ze vervolgens met een besmukt gezicht iets voor tien aan te steken.

■ **Huisvestings-
kwestie**

Het Oranjehuis was echter niet voor eeuwig het clublokaal van Caissa. Het Oranjehuis zou een andere bestemming krijgen, en de schakers moesten oprassen. Inmiddels was ik als secretaris in het bestuur getreden, en heb ik de huisvestingskwestie van dichtbij kunnen volgen. Verschillende mooie locaties kwamen ter sprake, maar altijd was het prijskaartje (ver) buiten het budget van Caissa. En ja, we waren ook wel verkocht aan De Pijp, dus we wilden niet uitwijken naar andere stadsdelen. Uiteindelijk kwamen we terecht in het Afrikahuis, een betonnen kolos, waar klaarblijkelijk ook nog iets met Afrika werd gedaan. We zaten in de kelder, en het was feitelijk een donker hol. Het was niet een plek waar we het nu echt naar onze zin hadden, en dat zagen we ook aan het ledenaantal dat traag maar gestaag terugliep. Het was ook geen aanlokkelijke plek. Maar plotseling konden we terecht in Huize Lydia aan het Roelof Hartplein. Twee jaar

eerder was Huize Lydia ook al als een mogelijk speellokaal ter sprake gekomen, maar was toen al te duur weggezet. Blijkbaar was er bij Huize Lydia een verandering geweest, waardoor het nu ineens wel betaalbaar bleek. En dat was een gouden verandering. Huize Lydia, met zijn knusse nisjes, het licht in de zaal, en de prominente plek op het Roelof Hartplein, dat was een mooie plek om te schaken. Velen keerden terug naar Caissa.

■ **Fusieperikelen**

Dat was uiteraard ook opgevallen bij die andere schaakclub in De Pijp: Schaakclub

Max Euwe. Deze club had een alsmaar teruglopend ledenaantal. Er werden plannen gesmeed voor een fusie van Caissa en Euwe, maar er waren problemen. Ik kan mij nog goed herinneren hoe er toen in 2009 binnen Caissa verhitte discussies waren over de voor- en nadelen van een fusie. Worden we niet te groot? Verliezen we niet het saamhorigheidsgevoel in zo'n grote club? Maar vooral waren er zorgen over cultuurverschillen tussen de beide clubs. Spelers van Euwe werden gezien als te serieus, te veel gericht op hun elo-rating, ze waren niet gezellig. Euwe was

Voormalig Euwelid Piet van der Weide met oer-Caissaan Johan van Hulst

alleen voor sterke schakers, bij Caissa konden schakers van alle speelsterktes terecht. Aanvankelijk werden de plannen voor een fusie afgewezen. Maar bij Euwe bleef toch de wens bestaan om met Caissa samen te gaan. Uiteindelijk ontstond bij Euwe het idee om de eigen schaakclub op te heffen en massaal lid te worden van Caissa. Dat zou toch wel mogelijk moeten zijn? Tijdens een veelbewogen en emotionele algemene ledenvergadering bij Caissa, onder de bezielande leiding van voorzitter Dennis Breuker, werd uiteindelijk met een nipte meerderheid besloten tot het samenvoegen van Caissa en Euwe. Nu ik er 13 jaar later op terugkijk, denk ik dat het samengaan van Euwe en Caissa uitstekend heeft uitgepakt. Natuurlijk waren er cultuurverschillen, maar de spelers van Euwe bleken echt de kwaadstenen niet, en ze waren ook nog best gezellig.

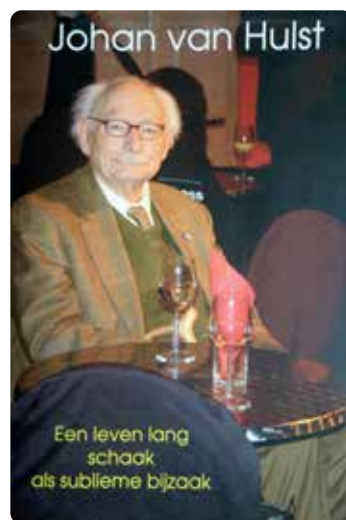
■ Slapeloze nachten

Na de veelbewogen periode van het samengaan van Euwe en Caissa, vond Dennis Breuker het welletjes als voorzitter, en mocht ik zelf de voorzittershamer ter hand nemen. Onder andere heb ik toen in 2012 mede het 60-jarig jubileum mogen organiseren. Als hoofdact hadden we deze keer een blindsimultaan van grootmeester Daniël Stellwagen. Hij speelde blind op vier borden. We dachten dat het best een uitdaging was, maar dat was het helemaal niet! Binnen een halfuurtje had hij onze

toch echt niet zwakke clubspelers alle hoeken van het bord laten zien! Met andere activiteiten zoals een simultaan van grootmeester Paul van der Sterren, vechten met de beer Manuel Bosboom, gongschaak, en condichess in de voortuin van Huize Lydia hadden we gelukkig ook nog meer te bieden.

Een ander hoogtepunt in mijn tijd als voorzitter was de honderdste verjaardag van ons erelid Johan van Hulst. Al snel was het plan opgevat om ter ere van dit feit een mooi boek te maken met verhalen over en voor Johan van Hulst. Ed Leuw en Jeroen Hoogenboom hadden de redactie op zich genomen, en het beloofde een prachtig boek te worden. Elke clubavond kreeg ik weer te horen hoe goed het ging, en hoeveel mensen al hadden toegezegd om een tekst te schrijven. Ja, het zou echt een dik boek worden, ook met veel foto's en illustraties. Uiteraard vond ik dat goed om te horen, maar ondertussen begon ik mij toch wel zorgen te maken over de financiering van het hele project. Het zou toch zeker een paar duizend euro gaan kosten. Waar haalden we dat geld vandaan? De zogeheten "Club van 50" waarbij leden 50 euro konden doneren aan de club konden we voor dit doel gebruiken. De KNSB en de SGA wilden ook een bijdrage leveren, maar nog steeds zat er een levensgroot gat in de begroting. Ik kreeg er haast slapeloze nachten van, en ik leek wel de enige binnen het bestuur en de club die zich er

zorgen over maakte. Maar uiteindelijk, na veel gepraat en gelobby, kwam de financiering rond. Johan had natuurlijk altijd een bijzondere band met het Hoogovens schaaktornooi in Wijk aan Zee. En dankzij Jeroen van den Berg die bij Tata Steel een fors bedrag wist los te krijgen, kwam de financiering uiteindelijk rond. Het boek werd prachtig, en de feestelijke presentatie van het boek voor Johan van Hulst, met verschillende sprekers, was een groot succes.

In 2012 heb ik het voorzitterschap overgedragen aan Abe Willemsma. En in 2015 heb ik mijn lidmaatschap van Caissa opgezegd, aangezien ik toen naar Zweden verhuisde. Ik wil afsluiten met een partij, die de redactie elders in dit nummer laat zien, en een hartelijke groet uit Scandinavië! ■

Even wennen

Pieter Fritschy

Een beetje spannend was het wel. De laatste keer dat ik achter een fysiek schaakbord had gezeten moest op de basisschool zijn geweest – toch al snel twintig jaar geleden. En natuurlijk stak je van al dat internetschaak wel iets op, maar of je je daarmee bij een serieuze schaakclub zou kunnen vertonen viel nog maar te bezien.

Onzeker liep ik op mijn eerste clubavond binnen bij Huize Lydia, meer bezig met talloze praktische vragen dan met de opening die ik wilde gaan spelen. Hoe word ik aan een tegenstander gekoppeld? Mag ik in geslagen positie doorspelen of kom ik dan al na één schaakavond als onsportief te boek te staan? En hoe werkt een schaakklok eigenlijk?

❑ Onwennig

Mijn eerste tegenstander werd Wim Suyderhoud. Hoewel het schaken niet slecht ging, zat ik onwennig achter het bord. Toen ik Wim, die even van het bord was weggelopen, bij terugkomst vertelde welke zet ik in de tussentijd had gedaan werd ik zo verbaasd aangekeken dat ik direct begreep dat men in dit soort situaties geacht werd de gedane zet zelf wel te kunnen identificeren. Het werd uiteindelijk een mooie partij, waarbij ik mezelf bij elke zet moest dwingen langer (en beter) na te denken dan ik op internet gewend was. Na afloop was ik dood- en doodmoe.

De weken daarna speelde ik achtereenvolgens tegen Jan Timmerman en Sierk Kanis, die mij – net als Wim – hartelijk welkom heetten bij de club. Door alle goede ervaringen ging ik steeds reikhalzender uitkijken naar de dinsdagavond.

❑ Voorstel

Nu, ruim een half jaar en een kleine twintig partijen verder, ben ik definitief een enthousiaste clubschaker geworden. Gelet op deze geslaagde integratie stel ik voor om nieuwelingen, bij wijze van *onboarding*, vanaf heden steeds tegen Wim, Jan en Sierk te laten starten. Een beter begin van hun schaakcarrière bij Caissa kunnen zij zich niet wensen! ■

Jaap van Velzen, een vrolijke cynicus

Tony Lith

Het is zeldzaam, maar deskundigen zijn het voor een keer met elkaar eens: schaken is gezond voor het brein. De hersenen nemen in omvang toe en de stofwisseling gaat omhoog. Het brein blijft actief en beweeglijk en dat is gunstig voor een mens. Maar als Jaap van Velzen de deur voor je opent dan denk je onwillekeurig: niet alleen de geest, maar ook de rest van het fysieke gestel heeft baat bij regelmatig schaken. Jaap is de nestor van onze vereniging en nog opmerkelijk vitaal. De leeftijd heeft nog nauwelijks greep op hem gekregen.

Centraal in zijn huiskamer staat het antieke, met de hand gemaakte schaakbord waarop hij lang geleden zijn eerste partijen speelde. Daarnaast ligt – hoe toepasselijk – het boek *Het mysterie van de tijd* van Carlo Rovelli. Aan de muren hangen schilderijen en tekeningen van zijn hand. Een piano en een gitaar getuigen van zijn veelzijdigheid. Jaap leerde schaken van zijn vader die regelmatig de schakende oom Wim op bezoek had. Kijken en leren, zo begon het. Jaaps vader had een bedrijf in Rotterdam dat als door een

wonder gespaard bleef bij het bombardement in 1940. De machteloze woede en het intense verdriet van zijn vader die zijn stad grotendeels in puin zag veranderen, is hem altijd bijgebleven.

■ Demoneren

Het was de bedoeling dat Jaap in de voetsporen van zijn vader zou treden en zich van de kleinste rotklussen zou opwerken tot in de directiekamer. Toen dat eenmaal was gelukt, bleek dat niet zo'n goed idee. Twee kapiteins op een schip – dat vaart niet lekker. In Rotterdam weet men dat

maar al te goed. Zodoende knetterde het al snel flink in de directiekamer. Zijn onstuimig karakter droeg daar behoorlijk aan bij. Uiteindelijk besloot hij een geheel ander pad te kiezen. Via contacten kreeg hij de kans om in Amerika te gaan werken. Zo kwam hij terecht in de Yukon territory (het uiterste noordwestelijke deel van Noord-Amerika) waar hij bij Land Rover vertegenwoordiger werd. Hij leerde zo'n voertuig helemaal te demonteren en (belangrijk!) ook weer in elkaar te zetten. Daar heeft hij nog steeds baat bij – als er iets aan uw auto mankeert dan kunt u altijd bij hem terecht voor deskundig advies.

■ Onrust

Van het een kwam het ander. Geleidelijk kwam Jaap terecht in een omgeving waar hij zijn veelzijdigheid kon ontplooiën: de wereld van de reclame. Daar kwamen zijn talenten helemaal tot hun recht. Hij bedacht promotieactiviteiten voor grote bedrijven als Mercedes en Shell. Maar echte

hoofd- & bijzaken • interne com
 mooie dag • het team intiem • j
 externe competitie • in den vre
 toontime • hoofd- & bijzaken •
 foto van een mooie dag • het te
 spelstudies • externe competi
 noo • cartoonime • hoofd- &
 petite • een foto van een moo
 jeugd • eindspelstudies • exte
 vreemde • toern
 • hoofd- & bijza

Wie is die schaker?

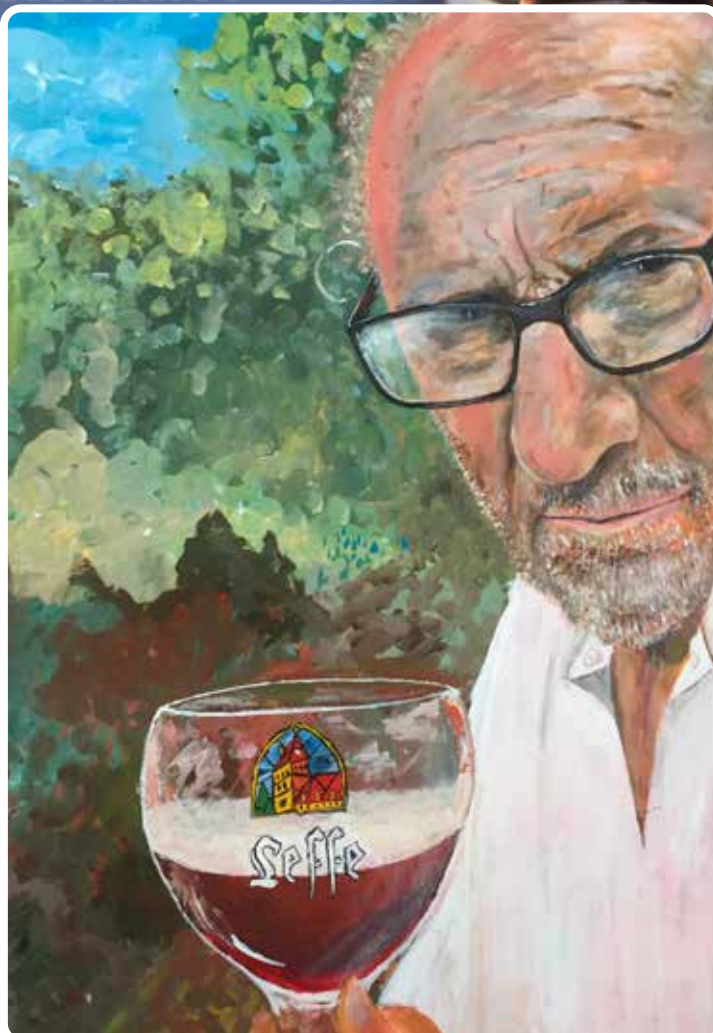
voldoening ervoer hij niet, de onrust bleef aan hem knagen. De maatschappelijke opwindend van 1968 raakten ook bij hem een snaar. Hij kreeg een vlaag van inzicht. Alles moest anders! Hij raakte in een persoonlijke crisis en gooide het roer totaal om. De commerciële reclame maakte plaats voor ideële reclame. Hij zette zich in voor campagnes van kruisverenigingen, Milieu-defensie en Greenpeace. Ook raakte hij betrokken bij het bevorderen van inspraak bij de inrichting van groeikernen. Hij organiseerde avondvullende programma's over de energievoorziening. Maar na verloop van tijd concludeerde hij dat hij soms bezig was geweest met zaken die allang beklonken waren voordat de inspraak plaatsvond. "Het was gewoon doorgestoken kaart!" Door ervaring wijs geworden, noemt hij zich nu een vrolijke cynicus.

■ Schimmenrijk

Het roer ging weer om, hij kocht een camper, verhuurde zijn huis en maakte met zijn vrouw Lia grote reizen door

Turkije, Marokko, Griekenland en, steeds dichterbij huis, ook door Italië en Frankrijk. Die lange reizen maakt hij niet meer. Het werd de laatste tijd noodzakelijk dat Lia extra zorg kreeg. Met weemoed denkt hij terug aan de clubleden die opgegaan

zijn in de mist van het schimmenrijk. Hij bewaart goede herinneringen aan Maurice Aué, Gerold Huter, de ex-voorzitters Frans Oranje en Leo Oomens en ook Jeanne Potters, jarenlang de horzel in de pels van de SGA. Zo verglijdt de tijd. ■

Hamilton

Wim Suyderhoud

We hebben altijd illustere leden gehad. In mijn tijd als indeler en redacteur heb ik een aantal van hen iets beter leren kennen. Neem Michel Kahn. Een sterke, trotse schaker, maar geen gemakkelijk mens. Waarschijnlijk ook niet voor zichzelf. Na een prettig interview voor CaissaNieuws [CN420, te vinden in het webarchief, red.] sprak ik hem regelmatig even in het voorbijgaan. Hij vertrouwde me toe dat hij vissaus gebruikte om zijn geestelijke onbalans te bestrijden en dat schaken hem op de been hield. Plotseling was hij weg – spoorloos verdwenen. Na enig tijd stuurde hij me lange, handgeschreven brieven waarin hij vertelde dat hij (opnieuw) was gevlucht omdat hij vreesde dat hem in Nederland een groot onheil zou overkomen. Hij was neergestreken in Zwitserland, waar hij zich had laten opnemen. Hij sprak de hoop uit dat er ooit een team van sterke Caissanen naar Zwitserland kon komen voor een tweekamp tegen de nieuwe schaakclub die hij daar had gevonden.

❖ Klusje

Een ander voorbeeld is mevrouw Potters. Mannen hadden het altijd gedaan bij haar, maar ik was kennelijk een uitzondering. Ik herinner me

tallose incidenten rond haar persoon, met klokken die het op cruciale momenten bejagen, stukken die van het bord vielen en meer van dat moois. En altijd stond zij klaar om

de mouwen op te stropen voor een fikse ruzie. Maar als mij werd gevraagd om te bemiddelen, vond ik haar telkens bereid om in der minne te schikken. Toen zij bedlegerig werd en moest verhuizen, riep haar vriendin Mirjam Klijnkramer mijn hulp in bij het leegruimen van haar huis. Ik was al een eind op streek toen ik haar hoorde gillen in een andere kamer. De thuiszorgverpleegkundige die daar met haar bezig was, kwam vragen of iemand hem kon helpen en aangezien Mirjam even een boodschap was gaan doen, was ik de aangewezen persoon. Om haar incontinentieluier te kunnen vastmaken moest mevrouw Potters op haar zij worden gedraaid en dat vertrouwde zij de verpleegkundige niet toe. Toen zij zag dat ik erbij was gekomen, werd zij rustig en was het klusje snel geklaard.

Ik heb ook persoonlijke dingen beleefd met charismatische mensen als Maurice Aué, Wilfred Oranje en Niek

Wie was die schaker?

McMillan!

Michel Kahn

Jeanne Potters

Narings, om nog een paar prominente clubleden uit het verleden te noemen.

Hamilton McMillan was niet zo'n prominent lid, maar wel zo onvergetelijk. Ik denk dat zijn naam bij velen van jullie onbekend zal zijn. Ik zou hem daarom misschien hier niet hebben geportretteerd als ik niet onlangs zijn necrologie had gelezen. Hij was in april 2021 overleden. Wat zijn verhaal sensationeel maakt, is wat ik juist níét van hem heb geweten.

■ IJzervreter

Hij kwam zich in prachtig Engels aanmelden bij de indelingstafel in de Oranjepastorie. Hij droeg rode sokken en had een rode zakdoek om zijn nek gebonden. Of hij een keer mocht meedoen. Binnen de kortste keren was hij een vaste waarde in het SGA-team van Coen Venema, met o.a. Frans Roes en mij in de gelederen. Hij was gepensioneerd en woonde in Londen, maar deed nog een adviesklus voor ABN-Amro waarvoor hij

regelmatig in Amsterdam moest zijn. Dan sliep hij bij een stel jonge collega's waarmee hij bevriend was geraakt. Hij was geestig en zat vol verhalen. Zijn fysieke verschijning was niet alleen vanwege zijn kledingkeuze imposant. Zijn ruige baardje paste goed bij zijn grote liefde voor de rugbysport en zijn strijdvaardige schaakstijl. Hij had Schotse wortels. Toen wij hem, nadat hij langs de rand van de afgrond was gegaan om een remise te bereiken,

vroegen of hij niet had gedacht aan opgeven, stak hij zijn kin vooruit, rolde met zijn ogen en brieste: “Never!”. Hij kon het goed vinden met Coen, die aan waterpolo deed en in wie hij een verwante ijzervreter herkende. Hij hielp Frans met het Engels van zijn publicaties en hij ging een keer in op mijn aanbod om bij mij en mijn vrouw te komen eten als hij weer bij zijn vrienden logeerde. Hij verkeerde graag onder de mensen en was goed gezelschap, onze Hamilton. En sociaal bovendien. Hij regelde kaartjes om samen met Coen naar een rugbywedstrijd in Londen te gaan en bezocht Frans bij diens bezoek aan de stad in zijn hotel. Toen hij vernam dat mijn vrouw en ik in zijn woonplaats op vakantie waren, nodigde hij ons uit om bij hem te komen dineren. Op zich al bijzonder genoeg, wisten wij, omdat Britten niet snel mensen bij hen thuis uitnodigen. Maar het werd nog mooier toen Hamiltons vrouw en hun twee volwassen kinderen aanschoven, nadat hij, eccentric gekleed in een soort djellaba, ons had ontvangen in zijn tuin in het chicke Wimbledon. Behoorlijk *posh* waren ze, vrouw en dochter. Er werd een goed glas wijn geschonken en er werd conversatie gemaakt. Mijn vrouw en ik – anglisten allebei – vermaakten ons prima, terwijl Hamilton naar de achtergrond verdween en ver-

Coen Venema

smolt met zijn *upper middle class* habitat. Het was wat je noemt een metamorfose, maar ik stond er verder niet bij stil. We waren hartelijk ontvangen en hadden een mooi vakantieavontuur beleefd, en daar waren we hem dankbaar voor.

■ MI6

Hamilton blijkt te zijn bezweken aan een hartkwaal, op 74-jarige leeftijd. Het nieuws van zijn overlijden bereikte me pas onlangs – een jaar na dato. Coen was de boodschapper. Hij stuurde mij links naar necrologiën in de *Guardian* en de *Times* en

maakte zich bijzonder vrolijk over het feit dat Caissa jarenlang een spion in de gelederen heeft gehad. Want dat was wat het was: vanaf 1968 had Hamilton McMillan, OBE, gewerkt voor MI6. *Mac the spy*, zoals hij in die kringen werd genoemd, was tijdens de koude oorlog voor de Britse inlichtingendienst gestationeerd geweest in Wenen, Rome, Dhaka en Cairo. Het leest allemaal als een spannend verhaal. Hij schopte het tot hoofd van de afdeling terrorismebestrijding en was aan het eind van zijn carrière verantwoordelijk voor *European Operations*, wat dat ook ge-

Wie was die schaker?

weest moge zijn. Na zijn pensionering in 1997 bleef hij actief in het 'veld', getuige zijn aanstelling door ABN-Amro als veiligheidsadviseur in zake witwaspraktijken en bewegingen van fondsen van en naar *offshore* rekeningen. Dat was het dus wat hij in Amsterdam deed.

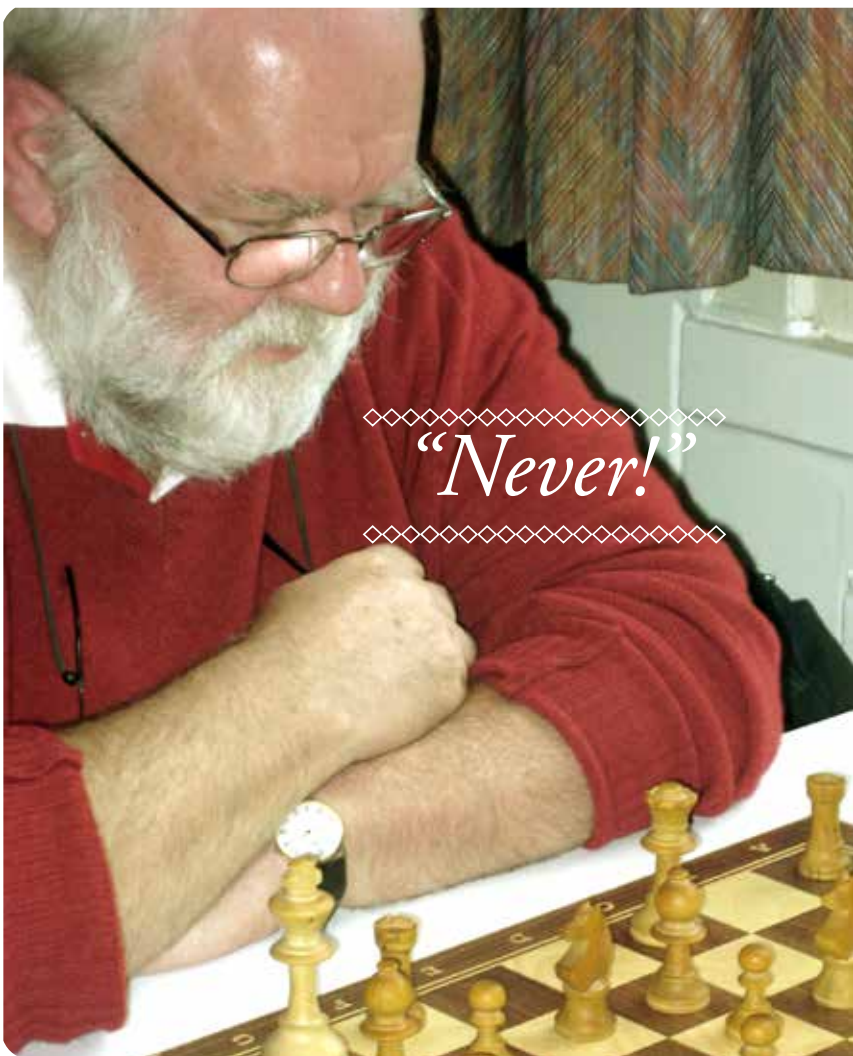
Als de spreekwoordelijke kameleon moet hij zich door het leven hebben bewogen. Ik had er bij hem thuis een glimp van opgevangen. Zijn dekmantel van extravagantie zat hem als gegoten. Ik heb sterk het idee dat hij een romanticus was die graag de lijntjes met elkaar verbond. In Wenen was hij naast de baard een *trilby* gaan dragen, net als Harry Lime, het beroemde personage van Oscar Welles in *The third man*. Hij luisterde graag naar de muziek van *Van der Graaf Generator*, had hij mij verteld. Wellicht had die voorkeur te maken met zijn achtergrond – hij had schei- en natuurkunde gestudeerd. Zijn e-mailadres bevatte het woord *zugzwang*; de symbolische parallellen tussen zijn spionnenwerk en het schaakspel liggen voor de hand. De vraag dient zich aan wat zijn strategie geweest zou zijn in de strijd tegen *Mad Vlad*. Mac, kerel, waar ben je nu we je nodig hebben?

■ Airmiles

Toen zijn werk voor de ABN erop zat, bleef hij een paar seizoenen lang drie keer per

jaar overkomen uit Londen om voor ons team het eerste bord te verdedigen. Hij had nog wat Airmiles over, zei hij. Coen bracht in herinnering dat Hamiltons tegenstanders minutenlang wit wegtrokken nadat zij een hand van hem hadden gekregen. Maar op de tijd, die eeuwige terrorist, krijgt zelfs een MI6-spion geen greep. Coen kreeg een

zugzwangmailtje waarin melding werd gemaakt van gezondheidsproblemen en zo kwam er een eind aan de schaakreisjes naar Amsterdam. Onze Schotse gladiator, alias Mac the spy, alias Harry Lime, vond daarna onderdak bij de Londense club *Pimlico* en bleef schaken tot kort voor zijn dood. ■

“Never!”

Hoofd- & bijzaken

Covidschaak 2020-2022

Albert Riemens

De voorzitter van dienst (sinds 2021)

Dat Covid, naast het inhumane karakter van de ziektelast, niet goed was voor ons clubleven kan gerust gezien worden als een understatement. Vele bekenden hebben we langdurig gemist in deze periode, de clubavonden waren matig bezet en de sfeer was 'voorzichtig'. De interactie was niet zoals je die in gewone tijden ziet, we waren met zijn allen wat gereserveerder. Alleszins begrijpelijk gegeven de omstandigheden. Des te verheugender is dat we bij de eerste rapidavond weer wat leden zagen die we lange tijd niet hadden gezien op dinsdag. Hopelijk is dit het begin van een nieuwe bloeiperiode van de clubavond! Bij deze een impressie van wat we de afgelopen 2 jaar hebben gezien. De data staan me niet meer precies bij.

■ Verplichting

Voorjaar 2020. Tijdens de eerste lockdown wordt het verenigingsleven stilgelegd. Het bestuur besluit om de strijd om het clubkampioenschap *online* te laten plaatsvinden. Het wordt een spectaculaire strijd tussen Alje Hovenga, Elke Wiersma en Michaël Wunnink, waarbij

de laatste als winnaar uit de bus komt. Arno Bezemer doet het voorwerk, Paul Hummel brengt het in beeld en praat het aan elkaar. Hans Ree, Paul van der Sterren, Jasel Lopèz en Gertjan van der Hoeven leveren commentaar. Niveau van het vermaak: een dikke tien.

Screenshots halve finale (boven) en finale clubkampioenschapsmatch 2020

Najaar 2020. Wintercompetitie 2020-2021, we kunnen weer schaken! Vanwege de 1,5 m afstand hebben we 2 kleine tafeltjes tussen ons in waar- bij je bijna moet opstaan om een zet te doen op de helft van je tegenstander. Daarnaast de ver- plichting om, als je loopt in de zaal, je mond- kapje op te doen. Op en af als je zit, het is wer- kelijk een gedoe. Sommige spelers gaan er verrassend goed mee om, blijven de hele avond

met mondkapje op zitten. Chapeau voor hun discipline. Daarnaast is er geen bar of sluit deze bv. om 22.00 uur. De beleving is er wat uit. Ik besluit op deze wijze niet of nauwelijks te spelen, het bevalt me voor geen (1,5) meter.

Geen clubkampioen

De KNSB vaardigt uit dat de schaaksport, in lijn met de Sportkoepel, aan de mondkapjesplicht

en QR-codecheck dient te voldoen. Eindelijk nationale erkenning van het schaken als echte sport ;-). Helaas werkt het niet zo voor de belasting, BTW is van toepassing bij een omzet van meer dan €20.000, het treft een handjevol clubs in Nederland. Makkelijker kunnen ze het niet maken. Paul Schipper werpt zich op om het clubhuis voor aanvang van elke speelronde coronaproof te maken en Alexander Sleenckx meldt zich aan om de QR-check in te vullen – hartelijk dank voor jullie inzet, heren! In het begin wordt wat gemopperd, een enkel lid past voor deze check, maar het loopt verder soepel.

Voorjaar 2021. Weer lockdown! Online clubavond en zondagmiddagcompetitie. We moeten het helaas zonder clubkampioenen doen – voor het eerst in de historie van Caissa. Wedstrijdleader Wim Suyderhoud doet flink zijn best om tijdens de lockdowns een structurele rapid- en blitzcompetitie op Lichess aan te bieden. Er komt een vaste schare spelers op af, maar de bezetting van meestal 16 tot 20 deelnemers blijft echter ver onder die van de reguliere competitie. Desalniettemin werd dit alternatief zeer gewaardeerd door de deelnemers.

Terughoudendheid

Zomer 2021. De teamindelingscommissie gaat aan de slag. Long Covid boezemt angst in; er is terughoudendheid om basisspeler te worden. Met name voor de KNSB is er een grote uitdaging om 5 teams gevuld te krijgen. Gelukkig zijn er wat nieuwe leden. Echter, de uitval van de reguliere spelers is dermate groot dat de teams nauwelijks reserves hebben (1 of 2 extra spelers is gebruikelijk op teams van 8 of 10). En het reservebestand daarachter is ook niet bijzonder groot. Er worden meerdere spelers opgesteld die van tevoren aangeven slechts een aantal keren te zullen spelen. Liever zo dan een team minder, is de inzet.

Winter 2021-2022. Ik heb inmiddels de voorzittershamer overgenomen van Peter van der Vlis en Aleks Varnica heeft Wim Suyderhoud in het bestuur vervangen als wedstrijdleader intern. De externe competitie ligt weer stil. De KNSB start in het najaar van 2021 om in de 4^e ronde de keuze aan de teams te laten om wel of niet te spelen. Dit leidt tot klassen waar slechts 2 tot 4

Oud-voorzitter Peter van der Vlis toost op Caissa bij de nieuwjaarsborrel

van de 5 wedstrijden worden gespeeld en onduidelijkheid over de werkelijke stand van zaken op de ranglijst. Daar hebben we nu (eind april 2022) nog last van, met sommige teams die nog 2 wedstrijden dienen te spelen. De 5^e ronde van december wordt niet meer gespeeld.

In februari 2022 kunnen we gelukkig weer aan de slag. Met check van QR-code, 1,5 m afstand tussen de borden en mondkapje op in de Meevaart als je rondloopt. Personeel van de Meevaart klaagt als niet iedereen zich netjes aan de regels houdt maar in het algemeen gaat het goed en is alles prima geregeld door onze externe wedstrijdleader Jan Timmerman.

Afzeggingen

Voorjaar 2022. De krapte aan spelers voor alle 5 de knsb-teams laat zich gelden, het is erg druk in de teamleidersappgroep en regelmatig moeten onze teams incompleet aantreden. Zelfs op vrijdag en zaterdagochtend nog komen er regelmatig afzeggingen als iemand zich niet goed voelt of positief gestest is op Covid. Het eerste heeft de grootste problemen, de wedstrijd tegen Groningen wordt afgelast en wordt later afgerond in verschillende episodes. Het team krijgt 2 strafpunten, voor de degradatie zal het niet uitmaken. Gelukkig zijn er aardig wat spelers die zich beschikbaar stellen om in te vallen. Jeugdleader Debby Nieberg maakt haar debuut in de knsb en scoort een verdienstelijke remise voor het 4^e team.

Aleks Varnica, de nieuwe wedstrijdleader van de interne competitie

Wedstrijdleader extern Jan Timmerman

■ Nieuwe fase

Voorjaar 2022, interne. Alle maatregelen zijn losgelaten, de bar (in Covidtijd alleen 'afhaalpunt') is weer open en de gezelligheid keert terug op de clubavond. De opkomst is nog matig (ca. 20 borden, voorheen 25-30), mogelijk is dit vanwege de verlengde wintercompetitie (24 ronden). Op 19 april, de eerste avond van de zomer-rapidcompetitie, is het gezellig druk met 3 teamwedstrijden (2x SGA-competitie, 1x SGA beker) en 5 matches (om het clubkampioenschap tussen Marc Overeem en Jack Blanchard, en om de

winst in de ratinggroepen). Het zindert nog net niet van de drukte, maar meerdere oude bekenden beginnen zich voorzichtig weer te vertonen. Het Johan van Hulst blitztoernooi op 10 mei was weer bijna als vanouds bezet. De bokaal werd net als in de online versie van 2021 veroverd door Arno Bezemer. Hij versloeg Jack Blanchard in de finale met 1,5-0,5. Het toernooi was een mooi begin van een nieuwe fase van persoonlijk contact, na een nare periode die we nu hopelijk achter ons kunnen laten. Laten we vooral vooruit kijken! ■

Arno Bezemer verslaat Jack Blanchard in de finale van het Johan van Hulsttoernooi 2022

Lekker onorthodox en spannend

Dennis Breuker

Ik had nog een leuk potje tegen Hugo dat ik ooit voor partij van de week heb ingestuurd. Het leuke is dat Hugo en ik beiden onze gedachtenspinsels vertellen. En de analyse is uit 2007, ik heb het niet meer met een moderne engine getest.

Dennis Breuker (2000) - Hugo van Hengel (2129)
Interne competitie, 27/03/2007

Een partij van de week. Niet omdat hij zo goed was, maar wel omdat het een leuk potje was. Lekker onorthodox. En spannend. Mijn score tegen Hugo is niet om over naar huis te schrijven: 1.5 uit 7. En dan tel ik de 0 uit 5 van de rapid-partijen niet mee... Omdat Hugo zich als een vis in het water voelt bij rommelstellingen had ik van tevoren besloten om deze partij rustig op te zetten. Gewoon een eindspelletje spelen, zo iets.

1.e4 Pf6

Hugo kon een glimlach niet onderdrukken toen hij deze zet speelde. Dit was een verwijzing naar mijn KNSB partij van drie dagen ervoor, waarin ik na zes zetten een stuk verloor. Hugo: *Over het algemeen speel ik natuurlijk geen Aljechin, want er zijn veel leukere openingen te bedenken. Toch heb ik in het verleden*

lange tijd Aljechin gespeeld, vooral omdat dit werd aanbevolen door Max Euwe in Deel 3 van de bekende serie 'Praktische Schaaklessen'. Nu had ik Dennis afgelopen zaterdag zo de mist in zien gaan in zijn knsb-partij, en daarom besloot ik de Aljechin maar weer eens uit de kast te halen. Het door Dennis op zaterdag gespeelde 2.Pc3 geeft gemakkelijk gelijk spel voor zwart.

2.e5

Ik had naar aanleiding van die KNSB-partij, waarin ik voor het eerst (en het laatst?) van mijn leven 2.Pc3 speelde, besloten om weer terug te keren naar mijn oude systeem tegen de Aljechin. De KNSB-partij ging als volgt verder: 2.Pc3 d5 3.e5 Pfd7 4.d4 c5 5.Pxd5?! cxd4 6.Dxd4? Pb6 en wit verliest een stuk.

2...Pd5 3.d4 d6 4.Pf3 Lg4 5.Le2 Pc6

e6 en c6 zijn gebruikelijker.

6.c4 Pb6 7.e6!?

Zelf bedacht. Ik kon me vaag iets herinneren dat dit kon, maar bleek in de war te zijn met een variant zonder Bg4 en Be2. Hugo: *Ik heb deze variant nog even opgezocht in een Russisch boekje van Bagirov dat ik thuis in de kast heb staan en daar wordt deze zet slechts in een voetnoot vermeld. Zwart krijgt teveel compensatie voor de verzwakte koningsstelling.*

7...fxe6 8.Pg5!?

Dit ziet er verdacht uit. 8.O-O leek me niets wegens Lxf3 9.Lxf3 Pxc4 10.Lxc6+ (10.Lg4 is nog heel interessant, bijvoorbeeld: e5 [10...Dd7 11.d5] 11.Le6 d5 12.Pc3) 10... bxc6 11.Da4 Pb6 12.Dxc6+ Dd7. Ik had ook nog naar 8.d5 exd5 9.cxd5 gekeken, maar vond het toch niet zo, na Lxf3 10.Lxf3 Pe5.

8...Lxe2 9.Dxe2 Pxd4 10.Dd3 c5

Hugo: *Maar dit is niet de manier om de aanval op te vangen. Veel sterker is het om vanaf de andere kant te dekken met 10...e5 11.Pxh7 e6 12.Dg6+ Kd7 13.Pg5 Df6 en zwart staat beter zoals in Musholt - Vargyas, Boedapest, 2003.*

11.Pxh7

Tot zover mijn voornemen om er een rustig potje van te maken.

11...Pxc4 12.Dxc4

Ik dacht van tevoren dat slaan op c4 niet kon, wegens 12.Pxf8 en slaan op c4, maar zwart heeft een tussenzet: Pe5

12...Txxh7

Hoe staat dit? Ik sta twee pionnen achter, en zwart heeft een prachtpaard op d4. Dit kan niet goed zijn voor wit. Toch heeft wit veel compensatie: de ontwikkeling zal sneller kunnen verlopen, en zwart heeft een probleemloper op f8. Vooral dat laatste is de crux. Als de loper vrij komt, dan is het gedaan met de witten.

13.Dd3

Het idee was om de zwarte rokade te verhinderen na

Dg6+ en ook de g-pion te blokkeren zodat de zwarte loper voorlopig opgesloten blijft.

13...Da5+?

Gebaseerd op een misrekening. Hugo: *Deze zet slaat helemaal nergens op. Ik dacht hier veel te eenvoudig over de stelling. Ik vond dat ik hier geweldig stond en daardoor verslapt mijn concentratie enigszins. Na 14.Pc3 Da6 kan wit gewoon op h7 slaan, aangezien het mat op e2 gedekt is. Een interessant alternatief is om (na eerst Rh8) vrijwillig Kd7 te spelen om daarna met de dame via e8 naar h5 te gaan. Een beetje fancy is het wel.*

14.Pc3

Toen Hugo de zet speelde dacht ik dat het meteen verloor wegens 14.Ld2 gevolgd door slaan op h7. Maar zwart heeft Db5 en slaan op h7 kan niet, omdat ik dan mat ga op e2.

14...Th8

14...Da6 is nu niets, want e2 is gedekt door het paard. Dat had Hugo gemist toen hij Da5 speelde.

15.O-O

Ik speelde toch niet het geplande 15.Dg6+ omdat dat de koning misschien wel beter op d7 staat dan op c8. Dus ik liet de rokade toe.

15...g6!?

Typisch Hugo. Wat nou lange rokade? Hij wil spel krijgen tegen mijn koning, en de pro-

bleemloper ontwikkelen.

Hugo: *Lange rokade leek mij te gevaarlijk aangezien wit erg snel gevaarlijk kan worden met een goed getimedee breekzet als b2-b4.*

16.Ld2!?!?

Ik hoefde de pion niet. Zwart kan toch de loper nog niet ontwikkelen, omdat ik dan wel op g6 sla en de loper win. Ik had natuurlijk wel moeten nemen: 16.Dxg6+ Kd7 17.Te1. 16.b4 ziet er leuk uit, maar het faalt op Dxb4 17.Tb1? Dxc3 18.Dxc3 Pe2+.

16...Kf7!?

Wat gebeurt hier allemaal? Hier had ik niet naar gekeken. Hugo dekt g6 nu wel, en de loper kan eruit. Nu moet er snel wat gebeuren voordat hij loskomt.

17.Pe4 Da6

Hugo: *Waarschijnlijk was Db5 toch beter. De keuze tussen Qb5 of Qa6 is echt zo'n keuze waarvan je pas 10 zetten later weet of hij goed of slecht is. 17...Db5 lijkt mij ook beter. De dame doet dan meer mee richting de koningsvleugel. Ik hoopte stiekem op 17...Dc7? 18.Pg5+ Kg7? 19.Dxd4+ cxd4 20. Pxe6+ Kf7 21.Pxc7 en ik heb*

een stuk gewonnen. Maar dat soort dingen ziet Hugo natuurlijk ook.

18.Pg5+ Kf6!?

Ook weer zo'n Hugo-zet. Wat nou, voorzichtig zijn? Hugo: *Het vrolijke gevoel van frivool dinsdagavondschaak kon ik maar niet los laten. Wellicht was ik met mijn hoofd meer bij het mooie weer en wapperende korte rokjes. Natuurlijk is Kg7 veel degelijker, maar ik had geen zin om m'n loper te blokkeren nadat ik die juist een beetje had losgemaakt met g7-g6. 18...Kg7 is voorzichtiger. Maar niet noodzakelijk beter: 19.De3 e5 20.Lc3.*

19.De3 Lh6

Hier kreeg ik het gevoel dat mijn compensatie langzaam aan verdween. De loper komt los, de a-toren kan naar f8 om te verdedigen, en het sterke paard staat nog steeds op d4. Hugo: *Hier kreeg ik juist het gevoel dat ik de aanval niet ging overleven. Ik zag geen gelegenheid meer om e6-e5 te vermijden en dat is een zet die ik slechts in uiterste noodgevallen zal doen, aangezien de witte velden enorm verzwakt worden en dat is nu juist precies wat er gebeurde.*

20.f4

Hier was ik wel tevreden over. Als Hugo slaat op g5 dan doet mijn toren ineens mee. En ik heb de penning opgegeven, waardoor ik nu Lc3 dreig. Ik wilde heel graag 20.Df4+ Pf5 21.g4? spelen, maar het werkt niet: e5

20...Lxg5

Op 20...De2 was ik 21.Dc3 Dh5 22.h3 van plan. Er dreigt stiekem g4 Dh4 Le1 met damewinst. Maar na Lxg5 23.fxg5+ Kg7 heeft zwart wel het ergste achter de rug.

21.fxg5+ Kg7 22.Lc3 e5

Hier dacht ik dat het Hugo gelukt was om uit de omknelling te ontsnappen. De compensatie voor de twee pionnen is bijna weg. Maar toen zag ik nog iets over de witte velden: gezien het partijverloop zal 22...Dc4 wel beter zijn.

23.Lxd4 cxd4 24.Db3 Taf8?

Snel gespeeld, en verliezend! In de analyse vonden we nog 24...Thf8 25.De6 (25.Dh3 d5) 25...Tae8 26.h4 en wit dreigt sterk h5. De volgende varianten zijn ontstaan met hulp van de computer: 26...De2 27.Tae1 Dxb2 (27...Dh5 leidt tot een beter eindspel voor wit: 28.Txf8 Txf8 29.Dxe7+ Tf7 30.Dxd6 Dxd6 31.Dxe5+) 28.h5 Dc2 (only move) 29.Kh2! Tf2 (only move; om de dreiging van wit te laten zien: 29...a6 30.Txf8 Txf8 31.Dxe7+ Kg8 32.h6 Tf7 33.De8+ Tf8

34.De6+ Kh8 35.Tf1! en zwart loopt mat.) 30.Txf2 Dxf2 31.Dxg6+ Kf8 32.Dh6+ met remise. 24...Th7 kan ook nog. Dat is remise: 25.Tf7+ (25.Tf3) 25...Kh8 26.Txh7+ Kxh7 27.Df7+ Kh8 28. Dxg6.

25.De6

Hier ging Hugo lang nadenken, maar het is te laat. e7 is niet meer te dekken. Kijk eens hoe de dame op a6 buitenspel staat.

25...Tf4

Dit loopt mat. De enige manier om niet mat te gaan is 25...Txf1+ 26.Txf1 Dxf1+ 27.Kxf1 maar dat is natuurlijk ook verloren.

26.Dxe7+ Kg8 27.Txf4 exf4 28.Te1

En opgegeven. Hugo: *Dennis heeft een mooie partij gespeeld. De volgende keer ga ik proberen wat degelijker en wat minder naïef te spelen.*

28...Dc6 29.Dd8+ Kf7 30.Te7#

1-0

Mijn mooiste combinatie

Olaf Ephraim

Gaarne voldoe ik aan de oproep voor de mooiste combinatie per Caissalid. Voor mij was dat niet moeilijk, ik heb er gewoon niet zoveel op mijn palmares staan.

■ Waarom kansloos?

Maar één partij gaf mij bijzonder veel plezier – en trots. Het was een aantal jaar geleden in de interne competitie en ik had zwart tegen Rik Salomons. Die is eigenlijk wel iets sterker dan ik, maar waarom zou ik kansloos zijn? Immers, ik heb goede scores door de jaren heen tegen spelers als Michaël Wunnink en Enrico Vroombout en die zijn nog sterker. Daarentegen word ik elke keer ingemaakt door Cees Visser. Het maakt niet uit of Cees of ik een (veel) hogere rating heeft dan de ander als we spelen: elke keer moet ik er weer aan geloven en kijk ik na een zet of 20 verdrietig tegen een puinhoop aan. En dan kan Cees ook nog beter golfen, bah. Aan onze haar-dracht kan dat niet liggen want we hebben dezelfde kapper. Enfin, terug naar de combinatie.

Rik Salomons - Olaf Ephraim
Interne competitie, ca. 2017
(Natuurlijk ben ik de originele partij kwijt.)

1.d4 Pf6 2.c4 c5 3.Pf3 cxd4
4.Pxd4 Pc6 5.Pc2 g6 6.g3
Lg7 7.Lg2 0-0 8.0-0 d6
9.Pc3 Le6

EN OP DIT MOMENT
ZAG IK DE EINSTELLING
NA DE COMBINATIE AL,
EERLIJK WAAR CAISSIANEN!!

10.b3 Dd7 11.Te1

Ik herinnerde mij een oude wijsheid van Berry Withuis in het legendarische *Junioren-schaak*, lesboek voor de gevorderde jeugd, opvolger van *Jeugdschaak*: “Wit wil zijn sterke loper tegen afruil beschermen en bereidt Lh1 voor.”

11...Lh3 12.Lh1 Pg4!?

Nu staat Pc3 in.

13.Lb2?

Dit verliest. Ld2 was de zet.

13...Df5 14.f3 Dxc2!!!

Sorry, nog steeds trots op! Na fxg4 blijft Lb2 hangen en daarom was 13.Ld2 de zet.

15.Dxc2 Ld4+ 16.e3 Pxe3

De dreiging blijft dodelijk maar Pg4 is buiten gevaar nu.

17.Df2 Pc2 18.Dxd4 P6xd4

Zwart blijft de kwaliteit voor en ondanks hevig tegenspartelen van Rik, won ik makkelijk. Na afloop zei Rik uiterst correct en sportief: “Deze moet je wel op de website zetten, Olaf.” Hetgeen ik ook gedaan heb.

■ Merkwaardig

Maar: nu de koude douche... Nog nagenietend bedacht ik me maanden later om eens in mijn database uit 2013 te kijken hoe wit, en zwart, dan wél moeten spelen. Tja... De combinatie met 14...Dxc2 bleek al een keer of acht gespeeld te zijn, maar beste clubgenoten: ik zweer op het graf van mijn moeder dat ik dit niet wist. Voor mij was een en ander nieuw. Merkwaardig was ook dat een van de partijen met deze variant Donner-Sax was waarin Sax volgens de database 18...P2xd4 speelde en dus geen kwaliteit won en meteen daarna was het remise. Dat moet een vergissing, opzetje of vervalsing zijn want dat een tactische houwdegen als IGM Gyula Sax P6xd4 niet zou zien en ene Olaf Ephraim wel... Geloof u dit? Ik niet. Hamvraag: was dit een mooie combinatie of is Rik in een banale, bekende openingsval gelopen? U mag het zeggen. Ik ben nog steeds trots op de combinatie! ■

Mijn Mona Lisa

Hugo van Hengel

Dit is mijn winstpartij tegen GM Robin Swinkels in 2013, mijn enige overwinning op een grootmeester ooit in een partij met lange bedenktijd. Uiteraard speelde ik deze partij in een teamwedstrijd van Caissa, een KNSB-bekerwedstrijd tegen SC Utrecht, de club die later in Oud Zuylen is opgegaan. Soms, heel soms, heb je het gevoel dat in een partij alles lukt. Je ziet alle varianten, het strategische plan dient zich als een vanzelfsprekendheid aan, de zetten voelen natuurlijk aan, en je rekent alles feilloos uit. Dat had ik juist deze avond. Waarschijnlijk had ik die bewuste avond ook van Magnus Carlsen gewonnen. De Russische grootmeester Eduard Gufeld sprak over zijn 'Mona Lisa' als hij het over zijn beste partij ooit had. Hier komt mijn eigen 'Mona Lisa'.

Robin Swinkels (2536) - Hugo van Hengel (2242)
SC Utrecht - Caissa-Amsterdam, Utrecht, 28/11/2013

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pf3 e6 4.e3 Pf6 5.b3 Pbd7 6.Lb2 Pe4!?

Een paar weken voorafgaand aan deze partij had ik deze variant in de trein geanalyseerd, op de terugweg van een rapid-schaaktoernooi. Het idee is dat Pe4 hier goed werkt om-

Hugo van Hengel, een beetje grijzer bij de slapen

dat wit het paard al naar f3 heeft ontwikkeld, waardoor f2-f3 niet mogelijk is. En ook omdat wit de ontwikkeling van het paard van b1 heeft uitgesteld, werkt deze paardzet hier goed. Ik kan niet zeggen dat het nu een wereldschokkend concept is, maar er zit een idee achter, en dat geeft vaak vertrouwen voor de rest van de partij.

7.Ld3 f5 8.0-0 Le7 9.La3

Dit is natuurlijk een bekend thema in deze structuur. De zwartveldige 'slechte' loper van wit wordt afgeruild tegen de 'goede' loper van zwart. Het nadeel is natuurlijk wel dat het tijd kost, en het paard op a3 staat ook niet goed.

9...Lxa3 10.Pxa3 b6

Alert gespeeld. Na het nonchalante 0-0 zou Dc2 volgen,

waarna zwart niet makkelijk meer tot b6 en Lb7 komt, aangezien op b6 dan cxd5 volgt en c6 staat dan ongedekt. Met eerst b6, en de rokade pas later, wordt dat eenvoudig opgelost.

11.Dc2 Lb7 12.cxd5 exd5 13.Pe5 Pxe5 14.dxe5 De7 15.Db2 0-0 16.f4

16...Pc5!

Het paard staat op e4 natuurlijk mooi centraal, maar het doet daar eigenlijk niets. Het valt niets aan, en het heeft eigenlijk ook geen toekomst. Op e6 staat het paard veel beter. De witte pionnenstructuur kan op termijn met c5 en d4 onder druk gezet worden. En wellicht komt ook nog eens het agressieve g7-g5 in de stelling. Met het paard op e6 kan de witte pionnenstructuur goed onder druk gezet worden.

17.Tfd1 Pe6 18.Pb1 c5 19.Df2 Tad8

Er is op zich nog niet zoveel aan de hand, maar de zwarte stelling bevalt mij beter. Op termijn kan zwart d5–d4 gaan doorzetten, en de witte centurpionnen worden zwak. Niettemin beoordeelt de computer de stelling nog als gelijk.

20.Pc3 a6 21.a4 Kh8 22.Pe2 g6

Zwart wil de torens verdubbelen op de d-lijn, dus pion f5 moet even gedekt worden. Terwijl zwart aan een duidelijk plan werkt, is het niet duidelijk wat wit moet doen. Er zijn geen duidelijke aanknopingspunten waar wit wat mee kan. Het beste is waarschijnlijk een passieve strategie met Td2 en Tad1, maar dat moet voor de witspeler, met de aanzienlijk hogere rating, natuurlijk wel vervelend zijn.

23.h4?

Misplaatste activiteit. Wit wil graag wat doen, maar in feite creëert dit alleen maar zwaktes in het witte kamp.

23...Td7 24.Dg3 d4

Nu komt dan toch al de opstoot waar ik eerder over sprak. Wellicht had ik het nog met Tfd8 kunnen voorbereiden, maar ik zag geen aanleiding om nog langer te wachten. Volgens de computer heeft zwart hier al een klein plusje te pakken.

25.h5?

Frustratie bij de grootmeester. Zwart heeft rustig, maar accuraat zijn stelling verbeterd, en wit heeft in feite machteloos moeten toezien. Met deze

opstoot verandert het karakter van de stelling, maar eigenlijk uitsluitend ten gunste van zwart. De verbrokkeling van de zwarte pionnenstructuur wordt ruimschoots gecompenseerd door de opening van de g-lijn.

25...gxh5! 26.Dh3 Tg8 27.g3

Er is al geen tijd meer om op h5 of f5 te slaan. De g-lijn moet verdedigd worden, maar er is eigenlijk al geen redden meer aan.

27...dxe3 28.Lxf5

28...Pxf4!!

BOEM!!! Alsof er een granaat in het gezicht ontploft! De witte stelling wordt in een keer kapot geslagen.

29.Pxf4

Natuurlijk wordt het paard geslagen. De computer geeft nog als beste zet Txd7 om na Pxf3, Lxf3, Dxe5 een eindspel met een dame minder te gaan spelen, maar geen enkel levend wezen speelt natuurlijk zo'n zet.

29...Dxe5!

Het mooie is dat de toren van

d7 op twee manieren geslagen kan worden, maar geen enkele is goed. Op Txd7 volgt natuurlijk Dxa1, dat soort toevalligheden maken de combinatie mogelijk. En op Lxd7 volgt Dxf4 waarna de dodelijk dreiging Tgx3 niet meer te voorkomen is.

30.Pg6+

Wit probeert nog wat te rommelen, maar er is geen houden aan. Zie ook hoe de aanvankelijk 'slechte' loper van b7 een moordend aanvalsstuk is geworden. 30.Pe2 Td2 31.Kf1 (31.Df1 Tgx3+) 31...Lf3—+

30...Tgx6! 31.Lxg6 e2

Wit heeft geen tijd om de toren van d7 te slaan.

32.Tf1 exf1D+ 33.Txf1 De3+

En mat volgt snel. Wit geeft op. **0–1** ■

Mijn mooiste resultaat

Sierk Kanis

In Cappelle la Grande mocht ik het in de derde ronde opnemen tegen IM Stephen Mannion uit Schotland. Het bleek een memorabele partij te worden.

**Sierk Kanis -
IM Stephen Mannion**
Cappelle la Grande, 2022

1.d4 d5 2.Lf4 Pf6 3.e3 e6
4.Pf3 Ld6 5.Lg3 O-O
6.Pbd2 c5 7.c3 b6 8.Ld3
Lb7 9.De2 Pc6 10.Td1 c4?
11.Lb1 b5 12.e4 Le7?

Nu kan Wit de stelling sluiten waardoor het gevecht zich naar de flanken zal verplaatsen, en laat de zwarte koning zich nou net bevinden waar Wit meer ruimte heeft...

13.e5 Ph5

14.Pg5!

Deze zet is ooit geïntroduceerd door Jorden van Foreest als pionoffer, maar omdat c4 in deze stelling al gespeeld is, is het hier geen pionoffer!

14...Lxg5

14...Pxg3? 15.Lxh7+ Kh8
16.Pxf7+! haalt de verdediging Lg5-Lh6 eruit omdat de toren op f7 gaat hangen! 16...Txf7
17.hxg3 Lg5 18.Lg6+

15.Dxh5 g6 16.Dg4 h5?

Mijn tegenstander had het idee om met Kg7-Th8 over de h-lijn te gaan verdedigen, maar deze zet blijkt vooral verzwakkend te zijn. Ten eerste wordt het moeilijker om met f6 te breken omdat g6 zwak wordt, en ten tweede geeft het Wit een aanknopingspunt om met g4 de koningsstelling open te breken.

17.Df3 b4 18.h4 Lh6 19.Lf4
Lxf4 20.Dxf4 Kg7 21.g4 Th8

22.Pf1!

Misschien was het deze zet die Zwart niet had bedacht toen hij voor deze opzet koos. Wit kan met Pg3 de druk op h5 verhogen waardoor de beoogde blokkade niet in stand kan blijven.

22...f5 23.gxh5 Txb5
24.Pg3 Th6

Welk stuk doet nog niet mee?

25.Ke2! Lc8 26.Tdg1 bxc3

Ik wilde eerst a-tempo terugpakken op c3, maar toen dacht ik opens: 'Kom op, niet materialistisch zijn, kijk nou al die stukken in de aanval!'

27.h5 g5

28.Pxf5+!

Dit moet gewoon werken.
Wit heeft zonder paard nog
steeds een overwicht aan stuk-
ken op de koningsvleugel.

**28...exf5 29.Txg5+ Kf7
30.Thg1**

Ik liep weg van het bord om
even stil te staan bij dit bij-
zondere moment waarop ik
mijn eerste partij tegen een
IM kon winnen.

30...Db6

Zwart laatste zet hoopt op een
klein trucje, want wat is hij van
plan als wit Tg7-Dxh6 speelt?

31.Txf5+

Lxf5 gaat mat, niet gek met
drie stukken tegen een eenza-
me koning.

**31...Ke8 32.Tf8+ Kd7
33.Tg7+ Pe7 34.Txe7+ 1-0**

Combinaties van het lustrum

Terugkijkend op de laatste vijf schaakseizoenen zien we op
de Caissawebsite een ruime keuze aan combinaties die de
leden goed genoeg vonden om door Arno Bezemer van
commentaar te laten voorzien in zijn combinatorubriek.
Hieronder een willekeurige greep uit de inzendingen.

Diagram 1
Zwart speelt en wint

Diagram 2
Wit speelt en wint

Diagram 3
Wit speelt en wint

Diagram 4
Wit speelt en wint

Diagram 5
Wit speelt en wint

Diagram 6
Wit speelt en wint

De oplossingen leest u op pagina 13.

Smells like teen spirit

Dimitri Reinderman

Of dit mijn mijn mooiste partij is weet ik niet, maar hij is wel bijzonder en ik heb er een anekdote bij.

Op 25 november 1991 speelde *Nirvana* in Paradiso en ik was er bij! Of nou ja, in gedachten, luisterend naar de radio, waar het live werd uitgezonden. Telt dat, nee zeker? Maar goed, ik heb het concert vaak beluisterd op mijn walkman en de nummers van de eerste twee albums zijn ook mijn favorieten gebleven. Bijna een jaar later was ik in Buenos Aires voor het WK junioren. Op de avond voor de rustdag ging ik uit met wat andere spelers en kwam ik in contact met wat Argentijnen. Wat bleek: *Nirvana* zou een paar dagen later spelen in een groot stadion (voor bijna 50.000 mensen). Daar wilde ik wel heen! Maar ja, vreemde stad en zo. De Argentijnen moedigden me aan om gewoon te gaan, wilden me wel helpen met kaartjes kopen, een speler uit Nieuw-Zeeland wilde wel mee en dus ging ik toch nog *Nirvana* live zien! Het voorprogramma was *Calamity Jane*, een band bestaande uit alleen vrouwen. Leuke band, vond ik. Stomme band, vonden de Argentijnen, die dat ook duidelijk lieten merken met boegeroep en zelfs van alles naar de band gooide. Stomste publiek ooit, maar de Kiwi en

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇
*Tip: doe dat
 niet, behalve
 misschien als je
 groot en sterk
 bent*
 ◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

ik konden wel lekker naar voren om van dichtbij de band te zien en alvast op een goede plekke staan voor *Nirvana*. Wist ik veel...

■ Alleen de eerste tonen

Tip: doe dat niet, behalve misschien als je groot en sterk bent. *Nirvana* begon en op eens begon iedereen naar voren te dringen. Daar waar ik stond. En moeite deed om te blijven staan. Ik zag me al op de grond liggen en vertrapt worden.... Gelukkig bleef ik rechtop en lukte het me ook om me naar achteren te laten zakken (waarbij ik wel mijn maat kwijtraakte). Van het concert herinnerde ik me niet zo veel, maar wel dat *Nirvana* een paar keer de eerste tonen van 'Smells Like Teen Spirit'

inzette, maar het nummer verder niet gespeeld heeft. Ik geloof dat ik toen al dacht “Net goed!” (en waarschijnlijk ook wel snobistisch: “Zouden al die gasten het album *Bleach* überhaupt wel kennen?”)

Cobain zei later erover dat hij woedend was over het gedrag van het publiek en eigenlijk niet had willen spelen. Uiteindelijk werd hij omgepraat, maar ze kozen wel bewust ervoor om wat onbekende nummers (die later op *In Utero* en *Incesticide* zouden komen) te spelen. En ze openen met het nooit uitgebrachte nummer ‘Nobody knows I’m New Wave’. Misschien was dat zelfs geen nummer maar gewoon improvisatie.

■ Bragging rights

Dat concert was wel een hoogtepunt van mijn bezoek, al was het maar vanwege de eeuwige bragging rights dat ik *Nirvana* ooit live gezien heb. Maar het toernooi ging ook goed, met 8.5 uit 13 werd ik gedeeld derde, achter Zarnicki en Milov maar voor o.a. Heine Nielsen. En ik speelde een partij met een bijzondere slotstelling.

**Marko Tratar (2290) -
Dimitri Reinderman (2435)**
Buenos Aires, 1992

**1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7
4.e4 d6 5.Pf3 O-O 6.Le2 e5
7.O-O Pc6 8. d5 Pe7 9.Pd2**

Dat was toen naast 9.Pe1 de meest gespeelde zet. Tegenwoordig wordt de tekstzet nog maar zelden gespeeld, meer vanwege mode (9.b4 is nu de hoofdvariant) dan dat er iets mis is met 9.Pd2.

9...c5

9...a5 is de meest gespeelde en ook beste zet, maar destijds dacht ik dat het plan in de partij goed voor zwart was.

**10.Tb1 b6 11.b4 cxb4
12.Txb4 Pd7**

Op c5 lonkt een mooi veld voor het zwarte paard, het andere paard kan eventueel vanaf c8 zwaktes op d6 en b6 dekken. Dat trok mij toen aan in deze variant.

**13.Tb1 f5 14.Pb3 Kh8
15.a4 a5**

En ook dat de damevleugel nu op slot is. De enige breekzet daar (c5) kost een pion (wat niet betekent dat het nooit in aanmerking komt).

16.f3 Pg8 17.Pb5 Pdf6

17...Pc5 was consequenter geweest, maar wit ruilt het paard dan gewoon af.

18.La3 Pe8

Nou wil zwart f4, h5, g5, g4 etc. doen (eventueel voorbereid met Tf7, Lf8, Tg7, Pgf6). Zwart heeft aanval op de koningsvleugel, wit niet op de damevleugel, zo was vast mijn

optimistische gedachte. Wit staat echter veel actiever en kan daarom met voordeel de stelling openen.

19.exf5 Lxf5

19...gxf5 20.f4 is ook erg vervelend. Een probleem is bijvoorbeeld dat als zwart e4 of exf4 speelt, een wit paard via d4 op e6 of c6 komt.

**20.Ld3 Pgf6 21.Lxf5 gxf5
22.f4**

Maar nu heeft zwart hetzelfde probleem. En wit dreigt te slaan op e5, vandaar de volgende zet.

**22...Pg4 23.De2 exf4
24.Txf4**

24.P3d4 was hier erg sterk. Zwart kan de pion dekken met Le5 25.h3 Pe3 26.Pc6 Df6, maar dan heeft wit een truc: 27.Pxd6 Lxd6 28.Lb2 (of 27.Pxe5 dxe5 28.Txf4, gebaseerd op hetzelfde motief).

24...Le5 25.Lb2

Hierna is het witte voordeel weg, dat alleen met 25.Dxg4 fxg4 26.Txf8+ Kg7 27.P3d4 te behouden viel.

**25...Pg7 26.Lxe5 dxe5
27.Tff1 Dg5**

Opeens heeft zwart sterk tegenspel. Paard naar e3 en dan e- en f-pion naar voren. Wat doe je eraan? Iets als 28.Pd2 om een verdediger erbij te halen was verstandig geweest, maar wit besloot de zwarte actie gewoon te negeren en er een wedrace van te maken.

28.c5 Pe3

Ik weet niet of ik 28...Ph5 heb overwogen, waarschijnlijk niet, want wat dreigt er nou? Maar het is heel sterk: 29.c6 Pg3 (dat dus) 30.hxg3 Dh5 en wit moet zijn dame geven om mat te voorkomen.

29.c6 e4 30.d6 f4

Wel typisch voor veel jeugdpartijen: gewoon je eigen ding doen en niet letten op wat je tegenstander doet ;)

31.d7

Maar dit gaat te ver. 31.Tf2

f3 32.Dd2 Pe6 33.d7 Pf4 34.g3 is moeilijk in te schatten voor een mens; mijn engine geeft 0.00 als waardering.

31...Pxf1

31...f3 32.Dd2 Dg6 was nauwkeuriger.

32.Dxf1 f3 33.c7

Men zegt wel eens dat twee verbonden vrijpionnen op de zesde rij een toren waard zijn. Hoe zit het dan met twee verbonden vrijpionnen op de zevende rij? Meer dan een toren? In dat geval is c8D of d8D niet echt een dreiging.

33...f2+ 34.Kh1 Ph5

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
Wel typisch voor veel jeugdpartijen: gewoon je eigen ding doen en niet letten op wat je tegenstander doet ;)
◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Zwart heeft wel een echte dreiging: mat in twee, te be-

ginnen met een schaakje op g3.

35.g4

35.d8D Toch! Taxd8 36.cxd8D Dxd8 37.P3d4 e3 38.Pe2 Dd3 wint voor zwart, maar makkelijk is het niet. Hoe breek je de witte stelling na 39.Tc1 Pf4 40.Pbd4 Pxe2 41.Pxe2? Door een vrije a-pion te maken: 41...b5 42.axb5 Dxb5 en dan met de a-pion te lopen. Wit kan niet zo veel doen, o.a. omdat hij steeds voor Dxe2 moet oppassen.

35...e3

Dreigt vooral 36...Dd5+ en mat.

36.Dc4 e2

Om dezelfde reden kan wit deze pion niet slaan.

37.Dd4+ Df6 38.Dxf6+ Pxf6

Ooit gezien, een stelling waarin beide spelers twee verbonden vrijpionnen op de zevende rij hebben? De kwaliteit meer is hier erg relevant voor zwart: hij kan desnoods een toren geven voor de verbonden witte vrijpionnen, wit lukt dat niet. Hij gaf daarom op. **0-1** ■

Mensenwerk

in het vroege middenspel

Michaël Wunnink

Dit is zeker niet mijn beste partij ooit. Die komt nog. De schoonheid van deze partij zit hem in de menselijkheid van de fouten in het vroege middelspel. Om de menselijke imperfectie te omarmen heb ik juist voor deze partij gekozen. Deze partij werd dit seizoen gespeeld in onze thuiswedstrijd tegen Sas van Gent.

**Michaël Wunnink –
K. Nieuwelink**
Hoofdklasse KNSB, De
Meevaart, 05/02/2022

1.d4 f5 2.Pc3

Niet mijn gebruikelijke keuze, maar voor de afwisseling vind ik dit een fijn systeem.

2...Pf6 3.Lg5 d5 4.e3

4.Lxf6 had ik eerder dit seizoen tegen Friso Nijboer gespeeld. Die partij eindigde in remise.

**4...e6 5.Ld3 a6 6.Pf3 Ld6
7.0-0 Pc6**

Het nadeel van een vroeg Pc3 is dat wit geen c4 meer heeft om meer druk op d5 uit te

Michaël Wunnink, door de jaren heen grootleverancier van prachtige partijanalyses voor de website en dit blad

oefenen. Ik wilde daarom Pe2 spelen, om c3 voor te bereiden, maar maakte me zorgen na Pb4 mijn loperpaar te moeten opgeven.

8.a3

8.Pe2 Pb4 9.c4 Pxd3 10.Dxd3 is wellicht toch beter dan de langzame tekstzet. Ik zet het zwarte centrum in ieder geval tijdig onder druk door de vaart erin te houden.

8...0-0 9.Pe2 e5

Dit kan doordat wit net niet op tijd c4 heeft kunnen doorzetten door het langzame a3.

10.dxe5 Pxe5 11.Pxe5 Lxe5

12.Pd4?!

12.f4 Ld6 (12...Lxb2? 13.Ta2 en de zwarte loper wordt gevangen.) en pas nu 13.Pd4 is beter, omdat zwart dan geen c5 en Lxb2 heeft, zoals in de partij had kunnen gebeuren.

12...De8

Dekt f5 tactisch wegens Lxh2-en De5-motieven. 12...c5 en nu kan ik niet op f5 slaan wegens c4, waarmee 11.Pd4 nutteloos blijkt. 13.Pxf5 (13.f4 is relatief het best om b2 niet te verliezen. 13...Lc7 14.Pf3 en het gaat nog net voor wit, maar ik heb liever zwart. 13.Pf3 Lxb2 14.Tb1 Lc3) 13...c4

13.Lf4?

13.Pxf5 Lxb2 14.Ta2 Lc3; 13.Lxf5 Lxf5 14.Pxf5 Lxh2+ 15.Kxh2 De5+ en zwart wint het stuk met initiatief terug. 13.c4! Met een spannende stelling, waarin wit zeker geen voordeel heeft, maar in ieder geval tegenspel genereert.

13...Pe4

13...c5 is weer een optie en duidelijk beter dan de partijzet. Opnieuw mis ik dat ik geen Pxf5 heb wegens c5-c4. 14.Pxf5 (14.Te1!? is een grappige wachtzet, maar ook dan kan zwart gunstig afwikkelen naar toren en twee stukken tegen dame en pion met 14...cxd4 15.exd4 Lxf4

16.Txe8 Txe8 17.Df3 Lc7 18.Lxf5 Lxf5 19.Dxf5. Wit heeft nog wel vechtkansen, maar dit was ook niet de bedoeling.) 14...c4 15.Pd6 Lxd6 16.Lxd6 cxd3 17.Lxf8 dxc2 18.Dxc2 Dxf8 en met twee stukken tegen een toren en een pion heb ik weer liever zwart.

14.c4

Eindelijk bereik ik mijn doel.

14...c5

14...dxc4 15.Lxc4+ Kh8 staat ongeveer gelijk.

15.Lxe5 Dxe5 16.Pf3

16...Dxb2?!

Consequent, maar riskant. 16...Dd6 17.cxd5 b5 met interessant spel voor de pion.

17.Lxe4 dxe4 18.Dd5+ Kh8 19.Pe5

Dreigt Pf7 en op Txf7 Dd8.

19...g6 20.Dxc5 Te8 21.Pf7+ Kg8 22.Pd6

Elke zet gaat met tempo.

22...De5

Nuttig om de dame bij de verdediging te betrekken.

23.Dc7 Tf8 24.Tab1

Zwart staat nu helemaal klem en gaat op zoek naar tegenspel.

24...f4 25.exf4 Dxf4 26.Dc5

Brengt Dd5 in de stelling, waarmee b7 en e4 op de korrel worden genomen.

26...Tb8 27.Dd5+ Kg7 28.Dd4+ Kg8 29.c5

Geen haast.

29...Ld7 30.Dd5+ Kh8 31.Dd4+ Kg8 32.Txb7

Tijd om te oogsten.

32...Txb7 33.Dd5+ Kh8 34.Dxb7 e3

Hier schrok ik even, omdat ik na Dd7 e2 om mijn oren

De schaker

krijg. Gelukkig laat het
Hollands altijd gaten over in
de zwarte koningsstelling.

35.Db2+ Tf6

35...Kg8 36.Db3+ en De3.
Dit is typisch zo'n schaakje
waarna de Hollands-speler
spijt heeft geen pion meer op
f7 te hebben.

36.Pe4!

De zwarte dame moet f6 blij-
ven dekken, dus dit paard kan
niet genomen worden. Ook
fijn dat het paard f2 nog een
keer dekt!

36...e2 37.Te1

Dankzij het paard op e4 kan
ik rustig f2 even loslaten.

37...Dxe4 38.Dxf6+

Nu is het uit. De rest is niet
meer spannend.

**38...Kg8 39.Dd8+ Le8 40.c6
Kf7 41.Dd2 Lxc6 42.f3**

1-0 ■

De schaker zittend aan zijn bord
In een diepe concentratie
Overziet de situatie
Zijn opponent rokeerde kort

Hij nipt wat aan een warme drank
Wat heeft die snuiter toch in petto?
Een offer of een fianchetto?
Een aanval op de koningsflank?

De klokt loopt een minuut of tien
Hij schuift dan een pion naar voren
Een paardvork kost hem nu zijn toren
Verrek! Over het hoofd gezien

Hij stond al slecht sinds het begin
Volgens zijn eigen analyse
Wordt het misschien nog potremise
Maar winst zit er al niet meer in

De druk is groot, zijn stelling kraakt
Moet hij dan zijn dame geven?
Zij is de muze in zijn leven
Hij wordt volledig ingemaakt

Met zijn paard probeert hij wat
Beter kon hij niet verzinnen
Maar dan dringt een loper binnen
Het is over. Hij staat mat.

– *Peter van der Vlis* –

Zondagmiddag

Tony Lith

Usual suspects Jaap van Velzen, Gerold Huter, Wim Suyderhoud en Tony Lith

Toen in 2005 na 24 jaar plotseling een eind kwam aan het bestaan van Gambiet, 'het door de gezamenlijke denkkraft van zijn bezoekers van alle verf ontdane' schaakhol aan de Bloemgracht, raakte een aanzienlijk aantal schaakverslaafden ontheemd. De vaak wat korzelige eigenaar Menashe Goldberg liet een grote leegte achter. Om de haverklap organiseerde hij het schaakkampioenschap van de Jordaan. Dat gebeurde niet meer. Veel schakers van Caïssa zagen Gambiet als hun tweede clubhuis waar bovendien tot in de kleine uurtjes gebridged, gepokerd en gebackgammond kon worden. Wat te doen? Als vanzelf diende zich een oplossing aan. De kroegbaas

van De Laurierboom zag wel wat in nieuwe klandizie. Zo verhuisde een groot deel van inventaris naar de Laurierstraat en de schakers verhuisden mee. In het begin was het wel even wennen aan de nieuwe omgeving. Het felle licht, bukken voor overvliegende pijltjes, geen klassieke muziek, geen 'hou je kop', geen 'roezie' maar gelukkig waren daar nog wel de morsige borden, de aangevreten schaakstukken, de illustraties aan de muur en de ooit moderne schaakklokken. En, niet te vergeten, de ronde tafel waar Caïssatoppers als Paul Schipper, Elwin Osterwald, Robert Kikkert en Niek Narings trots hun met bier besprenkelde varianten toonden aan het gefascineerde publiek.

✶ Alternatief clubhuis

De Laurierboom werd daarna het alternatieve clubhuis voor veel Caïssanen. Op de KNSB-zaterdagen werden daar hartstochtelijk de top-pen en dalen van de gespeelde partijen herbeleefd. Prachtzetten, blunders – de analyses moesten de waarheid aan het licht brengen. Als vanzelf verzamelde zich daar op de zondagmiddagen een clubje gelijkgestemden uit de, laten we zeggen middenklasse, die nog wat onwennig, voorzichtig hun wedstrijdjes uit Gambiet begonnen te hervatten. Soort zoekt soort. Ex-voorzitter Leo Oomens en de ex-Caïssa-Nieuwsredacteurs Pim Zonjee, Ed Leuw en Jeroen Hoogenboom waren de eersten. Later (op uitnodiging)

schaak

Wilfred Oranje, Tony Lith en Pim Zonjee

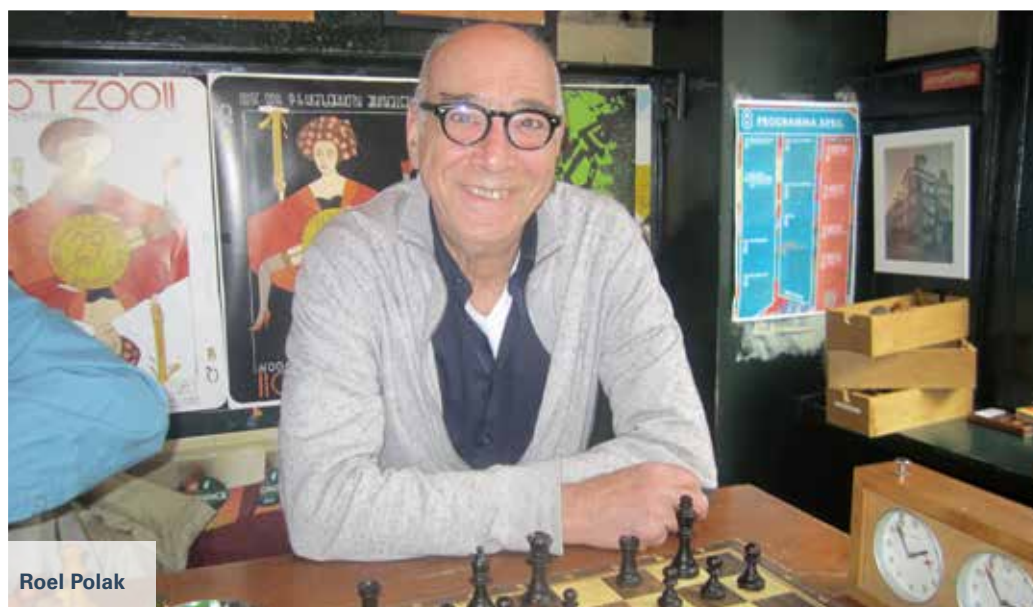

Budi Manuri en Frans Roes

gevolgd door Wim Suyderhoud, Lesly Gebhard, Marnix Godding, Jaap van Velzen, Maurice Aué, Wilfred Oranje, Gerold Huter, Roel Polak, Frans Roes, Jan Timmerman

en ondergetekende. De geleerden werden aangevuld met de Gambieters Budhi Manuri en Eric Beugelink en vele anderen die aanschoven en weer verdwenen. De

Jordaankampioenschappen worden niet meer gespeeld, maar langzamerhand is de Laurierboom een aangenaam alternatief geworden voor het legendarische Gambiet. ■

Roel Polak

Mijn NJSK

Jule Cordes

**Jule Cordes (1802) -
Sara Martinez (1651)**
NJSK 2022 Meisjes A & B

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Pf3 c5

De Tarrasch kwam op het bord.

4.cxd5 exd5 5.Pc3

5.g3 is de hoofdvariant. Ik speelde een wat minder bekende variant, die overigens wel erg leuk is!

5...Pc6

5...Pf6 is minder goed, omdat wit meteen het paard kan pennen met 6.Lg5.

**6.dxc5 d4 7.Pa4 Lxc5 8.Pxc5
Da5+ 9.Ld2 Dxc5 10.Tc1
Db6 11.e3 Pf6**

11...dxe3 is een interessante optie. Zwart krijgt een pion meer, maar wit heeft in ruil daarvoor ontwikkelingsvoorsprong. 12.Lxe3 Dxb2 13.Lc4

12.Da4 dxe3

12...O-O 13.Pxd4 Dxb2 14.Pxc6 bxc6 15.Dc2 Wit heeft het loperpaar en een betere pionnenstructuur.

13.Lxe3 Db4+

13...Dxb2? Het is misschien verleidelijk om de pion op b2 te pakken, maar wit heeft een

mooie truc! 14.Txc6! Ld7 (14...bxc6 15.Dxc6+ Kd8 16.Dxa8 Db1+ 17.Ke2 Dxa2+ 18.Pd2) 15.Dc2! Db4+ (15...Da1+ 16.Dc1) 16.Tc3 Pd5 (16...Pe4 17.Ld2) 17.Ld2 Pxc3 18.Lxc3+-

14.Dxb4 Pxb4 15.Lc4

15.Lc5! weerhoudt zwart van korte rokade en voor 15...Pxa2 zal zwart een hoge prijs moeten betalen. Pxa2 16.Ta1 Le6 17.Lb5+ Kd8 (17...Pd7 18. Pd4) 18.O-O+- De zwarte stukken staan ontzettend passief. Het paard op a2 kan geen kant op en de koning op d8 staat onhandig, waardoor de torens op a8 en h8 ook geen goede velden hebben.

15...O-O 16.O-O Pbd5 17.Lg5

Afgelopen meivakantie (01/05/2022-07/05/2022) vond het NJSK Jeugd plaats in Almelo. Daar eindigde ik in de gemengde AB Meisjes categorie op de eerste plaats in beide categorieën (A & B) met 6,5 uit 7! Een ronde voor het einde kon ik al kampioen worden, maar dan moest ik mijn partij tegen Sara Martinez wel winnen. Daarom wil ik jullie graag de partij laten zien die mij het kampioenschap bracht!

17.Ld4 Le6 18.Pg5

17...h6 18.Lh4 Le6 19.Pd4 Pf4 20.Lxf6

20.Pxe6 Pxe6 (20...fxe6 21.Tfe1) 21.Tfd1. Wit staat er erg goed voor met het loperpaar.

20...gxf6 21.Pxe6 fxe6?

21...Pxe6 was noodzakelijk voor zwart geweest om de partij te houden. 22.Lxe6 fxe6 23.Tc7 Tf7 24.Tfc1 Te8. Hoewel de witte toren er op c7 dreigend uitziet, kan deze niet zoveel beginnen tegen de verdedigende torens van zwart.

22.g3 Pd5 23.Tfe1 Kf7

23...Tfe8 24.Txe6 Txe6 25.Lxd5

24.Lxd5 exd5 25.Tc7+ Kg6 26.Txb7

Het eerste pionnetje is binnen!

26...Tfd8 27.Kf1 a5 28.Ke2

28.Te6 is een eventuele verbetering. Later speelt wit dan ook nog Tbb6 en valt de zwakke pion op f6 aan.

28...Tac8 29.Kd3 Tc5 30.f3 h5 31.h4 d4 32.g4

De partij aan het tweede bord was inmiddels afgelopen. Dit betekende dat ik kampioen zou worden als ik deze partij zou winnen. Dit voerde de druk best wel op!

32...Te5 33.Txe5 fxe5 34.Tb6+

34.gxh5+ was de makkelijkste weg naar winst geweest. Kxh5 (34...Kf6 35.h6) 35.Tb5

34...Kf7

34...Kg7 35.Te6 Tf8 36.Txe5 Txf3+ 37.Kxd4 Tf4+ 38.Te4.

35.Tb5

Met 35.g5 kom ik met zet-verwisseling in dezelfde stelling als na 35.Tb5 Ke6 36.Tb6 Kf7 37.g5.

35...hgx4?

Zwart maakt het de witspeler hier niet echt lastig. Met 35...Ke6 had wit het nog goed moeten uitspelen. 35...Ke6 36.Tb6+ (36.Txa5 Tf8 37.Ke2 hxg4 38.fxg4 Tf4) 36...Kf7 37.g5 Ke7 38.Tb5 Ke6 39.Txa5 Tf8 40.Ta6+ Ke7 41.Tf6. Wit offert een pion met het idee om af te wikkelen naar een gewonnen pionneneindspel. Zie 42.Tg6 voor hetzelfde idee.

36.fxg4 Kf6 37.Txa5 Th8 38.Ta6+

Een aantal schaakjes om snel bij zet 40 te komen.

38...Kf7 39.Ta7+ Kf6 40.Ta6+ Kf7 41.h5 Tg8 42.Ke4

42.Tg6 Wederom offert wit hier een pion om in een gewonnen pionneneindspel terecht te komen. Tgx6 (42...Tb8 43.b3 Ta8 44.Tg5 Kf6 45.Tf5+ Ke6 46.Ke4) 43.hxg6+ Kxg6 44.a4 Kg5 45.a5 Kf4 46.a6 e4+ 47.Kxd4 e3 48.Kd3 Kf3 49.a7 e2 50.a8 D+ en wit promoveert met schaak!

42...Tgx4+

42...Td8 43.Ta3

43.Kxe5 d3 44.Td6 Tg2 45.Txd3 Txb2 46.a4 Ta2

46...Th2 47.Td7+ Kg8 (47...Ke8 48.Th7 Ta2 49.Ta7 Th2 50.Ke6) 48.Kf6 Txb2 49.Kg6+

47.Td7+ Ke8 48.Ta7 Th2 49.Ke6 Kd8 50.Td7+ Kc8 51.Td5 Kc7 52.Kf6 Kc6 53.Tg5 Kd6 54.Kg7 Ke6 55.h6 Td2 56.h7 Td7+ 57.Kg6 Td8 58.Th5

Zo werd ik met deze partij Nederlands kampioen! **1-0**

Krefeld Einzelmeisterschaft 2022

Sierk Kanis

Afgelopen Pasen speelde ik mijn eerste Duitse schaaktoernooi. Twee klassieke partijen per dag en daaromheen non-stop analyseren, met mooi weer en gezelligheid. Hierbij een verslag van wat kritieke momenten.

46

**Sierk Kanis -
Thomas Naumann**
Krefeld, 2022, ronde 2

Het toernooi werd in één grote groep gespeeld, wat betekende dat ik geacht werd ronde twee te winnen. Ik belandde in de

stelling hierboven en dacht in mijn vooruitberekening na 14...e5 15. dxe5 een goede stelling te hebben, maar nu zag ik dat na

15...Ph5!

Wit een stuk verliest! In grote paniek ging ik door de speelzaal rondbanjeren totdat ik me tot het laatste redmiddel verlaagde: acteren. Ik ging rustig aan mijn bord zitten, keek wat naar de partij naast me, dronk verveeld wat water (wat vooral bedoeld was om niet al te opvallend de overvloed aan speeksel weg te slikken). En het lukte!

14...Ph5? 15.Le3

en Wit ontsnapt met een goede positie.

In de volgende ronde mocht ik het opnemen tegen 'het beest' Oleg Iolis, die op elk internationaal toernooi aanwezig lijkt te zijn. Het ging al snel mis.

**Oleg Iolis -
Sierk Kanis**
Krefeld, 2022, ronde 3

Ik dacht me met De3 uit de nesten te hebben gewerkt, maar mijn tegenstander zag dieper...

32.Dxa6 Dxe2 33.Txb2 De4

en ik win de kwaliteit terug! Althans, dat dacht ik. Ik merk dat sterke tegenstanders vaak mogelijk maken wat jij zelf voor onmogelijk houdt.

34.Da8+ Kc7 35.Dc6+ Kb8

36.b5! Pxb2 37.b6!

‘You can have my rook!’, een mooi tijdelijk torenoffer van mijn tegenstander.

**37...Dc4+ 38.Kxb2 Dxc6
39.dxc6**

Mijn tegenstander keek ontspannen rond, en de ervaren schakers onder ons zullen er-mee instemmen dat dat zeer intimiderend is. Ik had echter nog alle hoop op remise.

Tevergeefs. Mijn tegenstander toonde met gemak de studie-achtige winst.

**39...f5 40.gxf5 gxf5 41.Kc3
e5 42.fxe5 dxe5 43.Kd3 e4+
44.Ke3 Kc8 45.Kf4 Kd8
46.c4 Kc8 47.c5 Kb8 48.c7+
Kc8 49.c6 e3**

**50.Ke5 e2 51.Kd6 e1D
52.b7#**

Schaakmat.

In ronde 4 kreeg ik het voor elkaar met wit in de volgende stelling terecht te komen.

Sierk Kanis - Francisco Pozo
Krefeld, 2022, ronde 4

49.Kxf5?

De verstandige spelers zullen zich afvragen waarom je ooit zo'n risicovolle beslissing zou nemen. Een onverstandige speler waagt zich misschien de volgende stelling voor te stellen, waarbij de koning na Tg8 zonder barricade aan de schaakjes kan ontsnappen.

Analysediagram

Het mooie van schaken is dat het je de mogelijkheid geeft te fantaseren, maar tegelijkertijd

is het mooie van schaken ook dat je fantasieën soms met de grond gelijk worden gemaakt.

49...Txxg2 50.h4 50...Kd7!

en zoals de belezen schakers onder ons zullen weten: 'de koning moet over de Loperlijn afgesneden zijn om met een randpion te kunnen winnen.'

In ronde 6 mocht ik het opnemen tegen een jochie van tien. Jeugdspelers kunnen tactisch erg vernuftig zijn, maar positioneel maken ze nog wel eens 'jeugdige' beslissingen.

Sierk Kanis - Alexis Buchinger

Krefeld, 2022, ronde 6

Wat is de laatste zet die je in deze stelling met zwart wil spelen?

18...Lxe5?

Zwart maakte zich denk ik meer zorgen over het paard dan over de zwarte velden rondom zijn koning. Hoe zou jij terugpakken?

19.dxe5

Behalve dat dit de d-lijn opent, blokkeert het ook de

e6 pion waardoor het nog moeilijker wordt om de witveldige loper te ontwikkelen. Zonder enig tegenspel kunnen de witte stukken gemakkelijk de stelling penetreren.

19...Dc7 20.g4 h4 21.Td6 Db6 22.Dd2 Dc7 23.Td1 De7 24.Lh6 g5 25.Ld3 f6 26.Lg6 Tf8 27.Td8 1-0

Met een overweldigende slotstelling.

Sierk Kanis - Steffan Schier

Krefeld, 2022, ronde 8

Na een vier uur durend gevecht speelde Zwart nietsvermoedend

45...h6? 46.Dxh6+ Dxh6 47.gxh6+ Kxh6 48.Pxd6!

Een harde klap. Behalve dat dit een pion wint, valt het paard ook nog eens f5 en indirect e7 aan, waardoor de stelling in één klap helemaal

instort. Het leuke is dat als de koning niet op h6 pakt de koning na h7 alsnog geforceerd wordt om de pion te pakken!

"Zoals wij schakers wel weten: het schaakspel stelt bijna nooit teleur."

Zoals wij schakers wel weten: het schaakspel stelt bijna nooit teleur. Zo ook in dit toernooi, waar er weer een hoop interessante partijen zijn ontstaan. Ondanks dat ik wat ratingpunten heb verloren, bleek ik toch een ratingprijs in de categorie tot 2050 binnen te slepen, waardoor ik het startgeld er bijna uit had! Bedankt voor het lezen en ik hoop jullie op de club te treffen! ♀